

LOKALHISTORIE 6

Medlemsblad for B.L.F.

2021

www.eikaberg.org

Gratisblad til medlemmer av Bekkelagshøgda Lokalhistoriske Forening.

Lille Bekkelaget

Her ser vi Mosseveien som var ferdig i 1849 og en del hus som ble anlagt her i 1850-60 årene. Dette er Knæppebraaten med Knæppekollen som etter hvert ble kalt Lille Bekkelaget. I nyere tid ble navnet Bekkelagskollen på området til venstre. Bekkelagskollen ble bebygget med mange hus. I våre dager er den sprengt helt vekk og er kun et kaiområde.

INNHold

-----	1
KNEPPE ELLER LILLE BEKKELAGET -----	5
Hvor kommer navnet Bekkelaget fra?-----	5
Nye regler for dokumentasjon ved salg av eiendom.-----	8
Salg av Kneppe fra Jomfrubråten i 1797.-----	8
Transskribert tekst fra panteboka hos Sorenskriveren i Aker:-----	8
Eiere av Jomfrubråten gård.-----	10
Kneppe utparselleres:-----	12
Jernbanen og stasjonen.-----	17
De første eiendommene på gårdsnummer 153 Kneppe:-----	20
Vanningssten.-----	23
Gårdsnummer i Aker og Oslo.-----	29
Foredrag:-----	29
HOLTET GÅRD -----	30
Doktor Roll.-----	31
Theodor Rolls eiendom Granholtet.-----	32
Øvre Holtet.-----	33
Alfheim.-----	36
Doktor Theodor Rolls testament.-----	37
EKEBERG SANATORIUM AS -----	38
SKOVRO. -----	41
ÅRSTALLOVERSIKT FOR VÅRT OMRÅDE NED TIL 1900 -----	43
KINOBYGGET OG STRÝKEJERNSTOMTA -----	52
Den første kinoplanen.-----	53
Besøksstatistikk:-----	56
Tilfluktsrommet ved kinobygg.-----	57

(Ver.J)

Bekkelagshøgda Lokalhistoriske Forening 2021: **Lokalhistorie 6** – ISBN 978-82-692398-0-5

ISSN 503-321X

OM BLF

BLF har egen hjemmeside. Den heter www.eikaberg.org Se bilde av forsiden på neste side.

På BLFs nettsider i menyen **Foredrag** er det en **Historisk oversikt** over alle møter mm fra BLF ble startet i 1997. Her ser man foredrag, vandringer og aktiviteter i stikkords form.

I menyen på hjemmesiden ligger også et lokalhistorisk kart over Bydel Nordstrand. Her er 8 områder som igjen er delt i flere hundre punkter på kart. Ved å klikke på ordet FELT 1 til 8 og så punktene på kart vises mere informasjon.

BLF har også egen **Facebookside**, søk opp: **Du vet du er fra Bekkelaget...**

(Her klikker man for godkjenning og dere får full tilgang til lesing, eventuelt skriving og for å legge ut bilder).

BLF har også bygget opp en betydelig fotosamling som er lagt inn på data. Fotoene bevares for ettertiden sikkert og uten å forringes i digital form. Tilgjengeligheten til gamle foto økes. I tillegg arbeider vi hele tiden med å kartlegge sognets historie. Alle gårder, husmannsplasser og mye av tidligere bebyggelse og lokalhistorie er kartlagt. BLF har skrevet en del artikler i aviser og blader.

Vår medlemskontingent er med på finansieringen av vårt viktige lokalhistoriske arbeid på nordre del av bydel Nordstrand (primært Ekebergskrånningen til Seter og fra øyene ved fjorden til Europaveien).

Alle medlemmer blir tilskrevet via post eller SMS med link til vår hjemmeside med informasjon hver gang vi har møter eller arrangementer (normalt ca. 4 ganger i året).

Vi er åpne for alle innspill som kan være med på å gjøre foreningen slik medlemmene ønsker. Er du interessert så ta kontakt, epost: dag.jarnoy@hotmail.no vi trenger både aktive og støttemedlemmer.

Medlemskap koster for tiden (2021) kr 260.- og gjelder for en person eller en familie.

Betal inn på BLFs bankkonto: 0531 1168772 og for sikkerhets skyld send også en epost så er vi sikre på at betalingen blir registrert og at vi får **mobilnummer** eller postadressen som vi bruker ved utsendelser før hvert møte.

BLF har Vipps: 708090 **husk å skrive på mobilnummer** som avsender. Innbetalinger på Vipps viser oss kun navn og vi ønsker å få mobilnummeret, **skriv det i merknadsfelt**.

BLF har org. nr. 989239163.

Takk til alle som er med og støtter oss i vårt lokalhistoriske arbeid.

Menyer

Klikkbare kart over bydelen.
Om Anne Brannfjell

Husk og se under menyen Nytt.

Nettside: www.eikaberg.org

Navn: Bekkelagshøgda Lokalhistoriske Forening (BLF)

BLF bruker hjemmesideadresse www.eikaberg.org som domene. BLF ble stiftet høsten 1997 når boka: Fra gård til villa på Bekkelagshøgda ble lansert.

Vi arbeider primært i den nordre delen av Bydel Nordstrand fra Bråten til og med Ekebergskriningen, samt fra Europaveien til og med øyene.

BLFs nettsider er gratis for alle, vi trenger også din støtte: Medlemskap kr. 260.- Bankkonto: **0531 1168772** Vi har VIPPS konto: 708090 som er Bekkelagshøgda Lokalhistoriske Forening. Bruk mobilnummer som avsender, takk.

Copyright foto er merket og all bruk må forespørres BLF.
Tekst kan man bruke med kildeangivelse www.eikaberg.org

Leder Dag Jarnøy Mob:
415 07 512

BLF Bankkonto:
0531 1168772
VIPPS 708090

Organisasjonsnummer:
989239163

STØTT BLF MED ET MEDLEMSKAP

KONTAKT

Vår adresse

BLF 126 D, Jarnøy
1100 Backveien 15 a
0463 Oslo
Tlf: 022 126 126 / 022 126 126

Følg oss på Facebook.

Se i menyen øverst.

Dette er BLFs hjemmeside som ligger under www.eikaberg.org

KNEPPE ELLER LILLE BEKKELAGET

ved Dag Jarnøy 2021

Nede ved fjorden var det et område som ble kalt Bekkelaget. Nord for dette lå Jomfrubråten gård. Jomfrubråten strakte seg fra Bekkelagsbekken og nordover til og med Kongshavn. Neste eiendom på nordsiden av dette var Søndre Munkehagen som var eiet av Oslo Hospital. Det vil si at dagens Ekeberg Restauranten lå på Munkehagen Søndre. Det var en rettsak i 1774 og på et kart vises grensen og den ble fastsatt av dommeren i 1777. Han fastslo at en liten bekk skulle være grensen mellom Jomfrubråten gård og Munkehagen Søndre.

Sydgrensen til Jomfrubråten gård var Bekkelaget og som før nevnt Bekkelagsbekken. Denne bekken rant fra Svarta på Brannfjell og nedover dagens Sandstuveien til Sportsplassen og en bekk fra området Ballsletta forenet seg med denne før Bekkelagsbekken rant nedover skråningen innerst i Framveien og Bestemorstien og ned til fjorden ved Bekkelaget. Se kart på side 21.

Når dukker navnet Kneppe opp? Kneppe nevnes i 1764 i skatteliste. Da var det en Erik Olsen og hustru som betalte skatt i mars 1764.

Nede ved Bekkelaget lå et område kalt Kneppe. Kneppe kommer antakelig av at Bekkelagskollen og området innenfor var et trangt område før skråningen oppover.

Det var også en liten bekk som kom ned skråningen fra området ved Bekkelagsbekken og rant ut ved Bukten eller Bekkelagsbugten. Det kom etter hvert en skjenkestue ved Vanningssten som denne nordre bekken ga vann til. Det er omtrent der dagens «bomstasjon» er ved Mosseveien. Eierne av Jomfrubråten gård og Bekkelaget gård var uenige om hvor grensen gikk. Det ble derfor en rettsak i 1771. Det ble da laget et detaljert kart over området. Stridens sto om hvor grensen gikk mellom gårdene Bekkelaget og Jomfrubråten. Bekkelaget gård mente den lille bekken som kom ned til bukten (ved Vanningssten) var grensen. Jomfrubråten gård mente det var Bekkelagsbekken. Dommeren slo fast at grensen var Bekkelagsbekken.

Området mellom disse omtalte bekkene ble kalt Kneppe og Kneppebråten. Det ble etter hvert kalt Lille Bekkelaget med gårdsnummer 153 og området i syd ble kalt Store Bekkelaget med gårdsnummer 197, sistnevnte strakte seg oppover helt til litt forbi Solveien. Så navnet store Bekkelaget kom ikke fordi det var så stort, men det var større enn Lille Bekkelaget (Kneppe). Det har vært drevet lite med jordbruk på Bekkelaget, det var fiskeri som har vært en viktig inntektskilde.

Hvor kommer navnet Bekkelaget fra?

Navnet Bekkelaget har blitt forklart med ordet bekk og lag som viser til et fiskested. Selskapet til Bekkelaget Vel utga en bok de kalte *Bekkeleiene Fiskerlaget* i 1992.

Det har vært hevdet fra blant annet Arne Iversen at det måtte være bakker og ikke bekk. Han henviste til en person Kjell på Bakken (Baggen) som leide et område her for mange år siden

(ca. 1616). Arne Iversen mente bakken kom av fisket med bruk av vad. Det vil si at man fisker på grunt vann der bunnen går i bakke nedover.

Jeg har forhørt meg litt blant folk som arbeider med språk og historie. Det nevnes at hvis en grensebekk er inne i bildet er sannsynligheten stor for at det er ordet bekk i Bekkelaget. Bekkelagsbekken har jo vært en dominerende bekk som i sin tid drev vannhjulet på Bekkelaget Støperi. I mange skrifter brukes ordet bekk først i navnet.

Arne Iversen: Kield på Bakken fikk lov å rydde seg en plass, om det var hus, eller om han bygget noe er usikkert. Men han fikk **ikke fiskerett eller beiterett**, allikevel hadde han ei ku som gresset på det feite fine gresset på Bakken. De folkene som hadde beiteretten bodde i "Opslo" Gamle Oslo, og hadde også kuer som om sommeren ble rodd ut hit, og gresset på samme plass. Kield jagde disse kuene til fordel for sin egen ku. (For dette ble han i 1615 satt i arrest av byens borgermester). Det er helt klart " Bachelaug", etter Bakken og fiskarlaugget som fiske med landnot i den fiskerike bukta. Lauget ble senere laget, og navnet ble Bachelaug. Dette ifølge Arne Iversen.

I Biskop Eysteins «Røde Bog» fra ca. år 1400 over eiendommer benyttes formen Beckelaghen, og i det 17. og 18 århundre skrives navnet Bæckelaugget eller Beckelauged, og i manntallet fra året 1664 finnes navneforvanskningen Bexvig!

Det eldste dokument jeg har var når Ole Augustinussen lånte bort penger til Ole Gregersens enke (Kari) på Bekkelaget etter hans død, og ny ektemann Svend Halvorsen overtok gjeld i 1748.

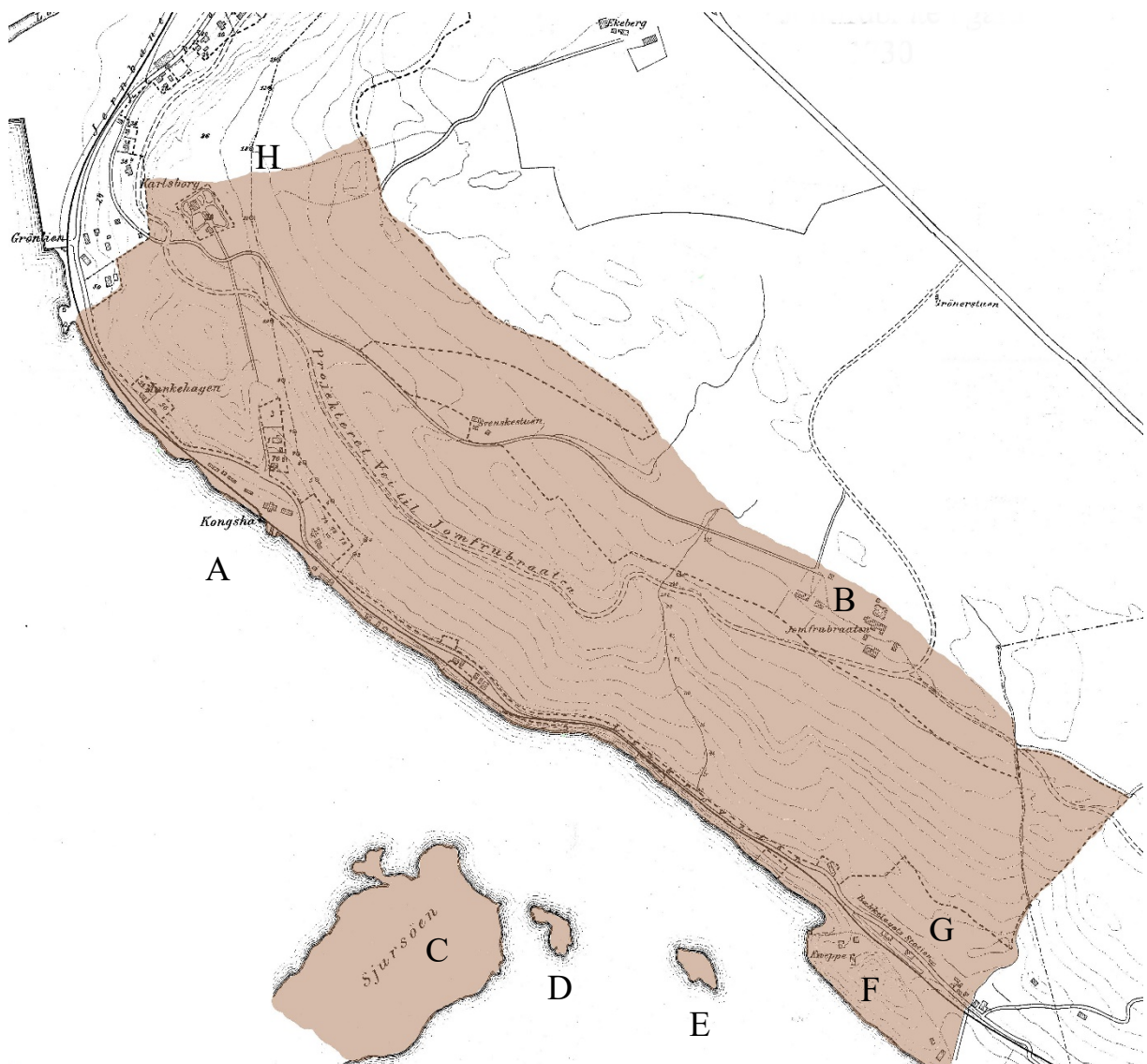
Tekst: Kiendes Jeg Undertegnede Svend Halvorsen, boende paa Pladsen Bechelaugget i Aggers Herret, og herved vitterlig gjør, Retmæssig giæld skyldig at være til den Velagte Danemand Ole Augustinusen, boende paa Pladsen Castellet under gaarden Sætter her i Sognet, Reede penger Courant Mynt 140 rd, som hand mig efter min indstendige begiering,

Det har vært diskutert om Kjell på Bakken har vært bekreftelse på at Bekkelaget kommer av Bakke og lag. Her er fra et dokument som nevner Kjell på Baggenn **under Bekkelaget**.

Dominica post Trinitatis (søndag 6. juni)
bleff Beckelagenn⁴ | bevilgett Kield paa
Baggenn⁶, att handt der | aff aarligenn skulle
giffue ij daler, dogh | capittell sigh forbeholdenn
fiskerett. 5 ~

Fra en bok hvor den gamle teksten fra 6.6.1613 er renskrevet.

Her nevnes Beckelagenn. Kield kan ha fått navnet Baggenn der han kom fra. Jeg holder fast på teorien om **bekk ved fiskeplass** (lag). Om noen har skrevet noe annet en gang så har jeg fått gode råd fra arkivarer/historikere og språkforskere i saken. Så grense**bekken** er nok med i navnet **Bekkelaget**.

Jomfrubråten gårds grunn tegnet inn med brunt på et kart fra slutten av 1800 tall for å illustrere utstrekning på tidlig 1700 tall.

A = Kongshavn,

B = Jomfrubråten gårdsbygninger,

C = Sjursøya,

D = Sjursøyskjær,

E = Kneppeskjær,

F = Knepekollen (Bekkelagskollen),

G = Knepebråten (Lille Bekkelaget),

H = Grensebekk som var nordgrensen til Jomfrubråten gård rett nord for Karlsborg.

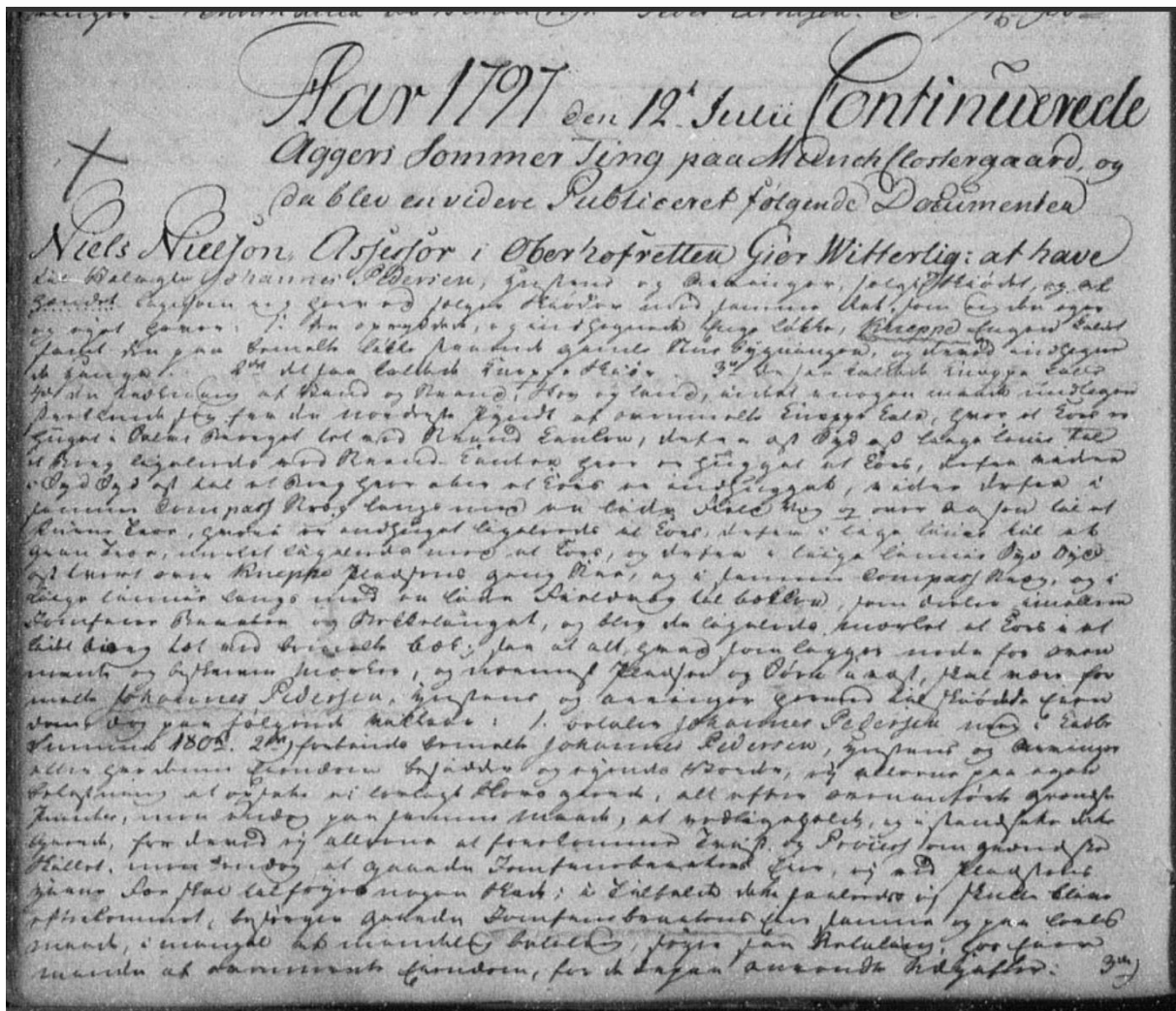
Nye regler for dokumentasjon ved salg av eiendom.

Ved forordning av 18. desember 1764 («Hvorledes Land-eiendommene maa adskilles») ble det for første gang stilt krav til en «forretning» for å forestå fradelingen av en ny eiendom på landet, og at den skulle inneholde en grensebeskrivelse.

18.5.1797 ble Kneppe under Jomfrubråten derfor skylddelt (fastsatt skatteverdi og grenser). Kneppe under Jomfrubråten ble da solgt fra Nils Nilsen til Johannes Pedersen.

Salg av Kneppe fra Jomfrubråten i 1797.

(Kilde <https://media.digitalarkivet.no/view/21016/215>)

Transskribert tekst fra panteboka hos Sorenskriveren i Aker:

Niels Nielson, Assessor i Oberhofretten Giør Witterlig: at have til velagte Johannes Pedersen, hustrue og Arvinger, solgt, skjødet og afhændet, ligesom ieg herved selger, skjøder med samme Ret, som ieg den eyer og eyet haver,

1. Den opryddede, og indhegnede Enge løkke, Kneppe Engen kaldet samt den paa bemelte løkke staaende gamle Stue bygningen, og derved indhegnede hauge.

2. det saa kaldede Kneppe skuur.

3. den saa kaldede Kneppe kolle.

4. den [...] af Vand og Strand, Skov og land, indtet i nogen maade undtagen strekkende sig fra den norderste Pyndt af ovenmelte Kneppekolde, hvor et kors er huget i Selve Berget tet ved vankanten, derfra ost Syd ost langs linie til et Berg ligeleedes ved Strande kanten hvor er hugget et kors, derfra videre i Syd Syd ost til et Berg hvor ober et kors er indhugget, siden derfra i samme Compass streg langs med en liden Field væg og over aasen til et Furu Træ, hvori er indhugget ligeleedes et kors, derfra i lige linie til et gran Træ, inredt ligeleedes med et kors, og derfra i lige linie Syd Syd ost tvers over Kneppe Pladsens gang Stie, og i samme Compass streg, og i følge linie langs med en liden Fieldvæg til bækken, som deeler imellem Jomfrue Braaten og Bekkelauget, og blev da ligeledes mærket et kors i et lidet biærg tæt ved bemelte bæk, saa at alt, hvad som ligger nedenfor ovennevnte og beskrevne marker, og nærmest Pladsen og Søen i væst, skal være formelte Johannes Pedersen, hustrue og arvinger herved tilskiødede Eiendom, dog paa følgende vilkaar:

1. betaler Johannes Pedersen mig i købesumma 180 rd.

2. fornevnde bemelte Johannes Pedersen, hustrue og arvinger eller hva denne Eiendom besidder og ejendes Vorder, sig alleene paa egen bekostning at opsette et lovligt skovs gierde, alt efter ovenanførte grændse puncter, men endog paa samme maade, at vedligeholde, og istandsætte dette gierde, for derved ej alleene at forekomme Tvist og Process om grændse-skillet, men endog at gaarden Jomfruebraatens Eier, ej ved Pladsens [...] for skal tilføyes nogen skade, i Tilfælde dette saaleedes ej skulle blive efterkommet, besørger gaarden Jomfruebraatens Eier samme og paa lovlig maade i mangel af mindelig betaling, søger saa Betaling hos Eiermanden af ovennevnte Eiendom, for derpaa anvendte Udgifter.

3. Niels Nielsøn, Assessor i Oberhofretten Gjør Witterlig: at have til velagte Johannes Pedersen, hustrue og Arvinger, solgt, skiødet og afhændet, ligesom ieg herved selger, skiøder med samme Ret, som ieg den eyer og eyet haver, 1. Den opryddede, og indhegnede Enge løkke, Kneppe Engen kaldet samt den paa bemelte løkke staaende gamle Stue bygningen, og derved indhegnede hauge. 2. Det saa kaldede Kneppe skuur. 3. Den saa kaldede Kneppe kolle.

4. den del af Vand og Strand, Skov og land, indtet i nogen maade undtagen strekkende sig fra den norderste Pyndt af ovenmelte Knappekald, hvor et kors er huget i Selve Berget tet ved vand kanten, derfra ost Syd ost langs linie tilet Berg ligeleedes ved Strande kanten hvor er hugget et kors, derfra viderei Syd Syd ost til et Berg hvor ober et kors er indhugget, siden derfra isamme Compass streg langs med en liden Field væg og over aasen til et Furu Træ, hvori er indhugget ligeleedes et kors, derfra i lige linie til et gran Træ, inret ligeleedes med et kors, og derfra i liige linie Syd Syd ost tvers over Kneppe Pladsens gang Stie, og i samme Compass streg, og i følge linie langs med en liden Fieldvæg til bækken, som deeler imellem Jomfrue Braaten og Bekkelauget, og blev da ligeledes mærket et kors i etlidet biærg tæt ved bemelte bæk, saa at alt, hvad som ligger neden for ovennevnte og beskrevne merker, og nærmest Pladsen og Søen i væst, skal være formelte Johannes Pedersen, hustrue og arvinger herved tilskiødede Eiendom, dog paa følgende vilkaar:

Forbinde køberen Johannes Pedersen, hustrue og arvinger, eller efterkommende Eiere af denne skiødede Eiendom, at forskaffe nerværende eller efterkommende Eiere af gaarden Jomfruebraaten paa anfordring **en dygtig Arbeidsmand i aanne Thiderne**, imod at gaarden Jomfruebraatens Eier betaler denne almindelig dagPenge. Skulle dette blive uopfyldt fra

Eiendommens besidder, betaler denne til gaarden Jomfruebraatens Eier, hvad han [...]gjør at have betalt til en arbeidsfør karl i DagPenge.

Forbindes efternevnte kjøber Johannes Pedersen, hustrue og arvinger, eller hvem denne Eiendom besidder og eyer, imod [...] betaling **at levere Fisk** til nærværende eller efterkommende Eiere af Jomfruebraaten, naar samme haver, og i betragtning heraf, samt at nærværende **kiøber er Nod Fisker**, saa gives ham og hustrue Marthe Syversdater, samt nu levende Søn Petter Pettersen saa længe disse lever og beboer Pladsen, Tilladelse at trække nøter paa alle gaarden Jomfruebraatens grunde lige fra Pladsen Kneppe til Kongshavnen.

Betaler kjøbereren alle de til dette skiøde foraarsagede omkostninger, saavelsom den i følge forordningen af 1764 befalede skyldsætnings forretning, intet i nogen maade Sælgeren til mindste Udgift og da nu den foraccorderede kiøbe Summa 180 rd er mig betalt, saa forbliver ieg kjøberens hiemmelmand efterloven.

Jomfruebraaten den 1. May 1797. N. Nilson. At ingen skriftlig Contract om dette kiøb og salg er oprettet bevidnes af N. Nielsøn Datum ut Supra. Ved Skyldsætnings forretningen pacseret 18. Mai 1797 er indbemelte Eiendom Skyldsadt for 1/10 pd. Tunge. Test: Aars

Eiere av Jomfrubråten gård.

Eierhistorikk i kortform:

Staten eide dette som bymark sammen med Ekeberg. Mange nevner at Jomfrubråten gård ble utskilt fra Ekeberg gård. Jeg har ikke funnet belegg for dette.

Eier fra 1700 Christian Stockfleth, Stiftamtmand i Akershus 1699 og i Bergen 1704, Justitiarius i Overhoffretten 1704, medlem av Slottsloven fra 1704, han døde samme år. 1704 enken Isabelle Stockfleth arvet. Dette var da for det meste kun en stor skråning inkludert Sjursøya, Kongshavn og Kneppe.

1715 datteren **Jomfru** Isabella Margretha Stockfleth som arvet **Braaten** fra sin mor.

1723 Dette er første gang vi finner navnet **Jomfrubraaten** nevnt i skriftlige kilder. Det er nok etter henne. Hennes mann major Vossgraf solgte Braatten / Jomfrubraaten i 1729.

Med min Hustrues Isabella Stochfletz Ja og samtøcke, haver Solt, min Ejende liden gaard og Engelade til Canselliråd Jacob Rasch.

1733 Canselliråd Jacob Rasch solgte til Finn Pedersen som ble eier og bodde på Jomfrubråten.

1740 om sommeren brant husene på Jomfrubråten.

1741 døde Finn Pedersen. Han etterlot kona Kari og deres eneste barn Peder Findsen 11 år.

1741 solgte enken Kari Eriksdatter sin halvdel. Kjøper var Halvor Eriksen Asker og Ole Jacobsen Bendike (sistnevnte var verge for barnet Peder Findsen).

1747 Ole Jacobsen Bendike solgte sin halvpart til Halvor Eriksen Asker som ble eier av alt.

1752 Halvor Eriksen Asker solgte til Peter Friderichsen Jomfrubråten, unntatt fra salget var Kongshavn og Sjursjøen som da allerede var utskilt.

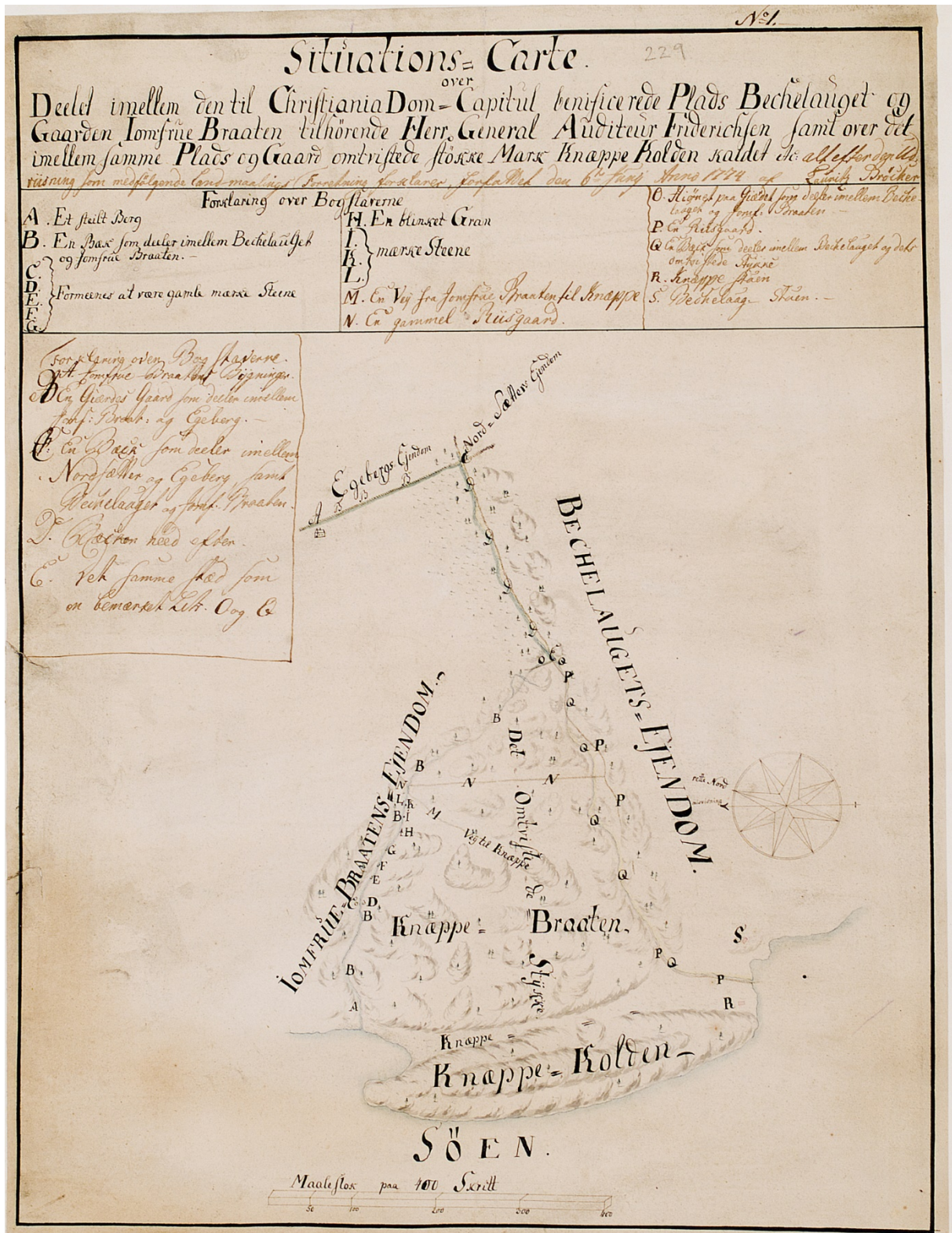
1773 Halvor Eriksen Asker solgte til general auditor Peter Friedrichsen eiendommen Kongshavn som da havnet under Jomfrubråten igjen.

1791 Halvor Haavelsens solgte Sjursøen til Jens Christiansen Smith.

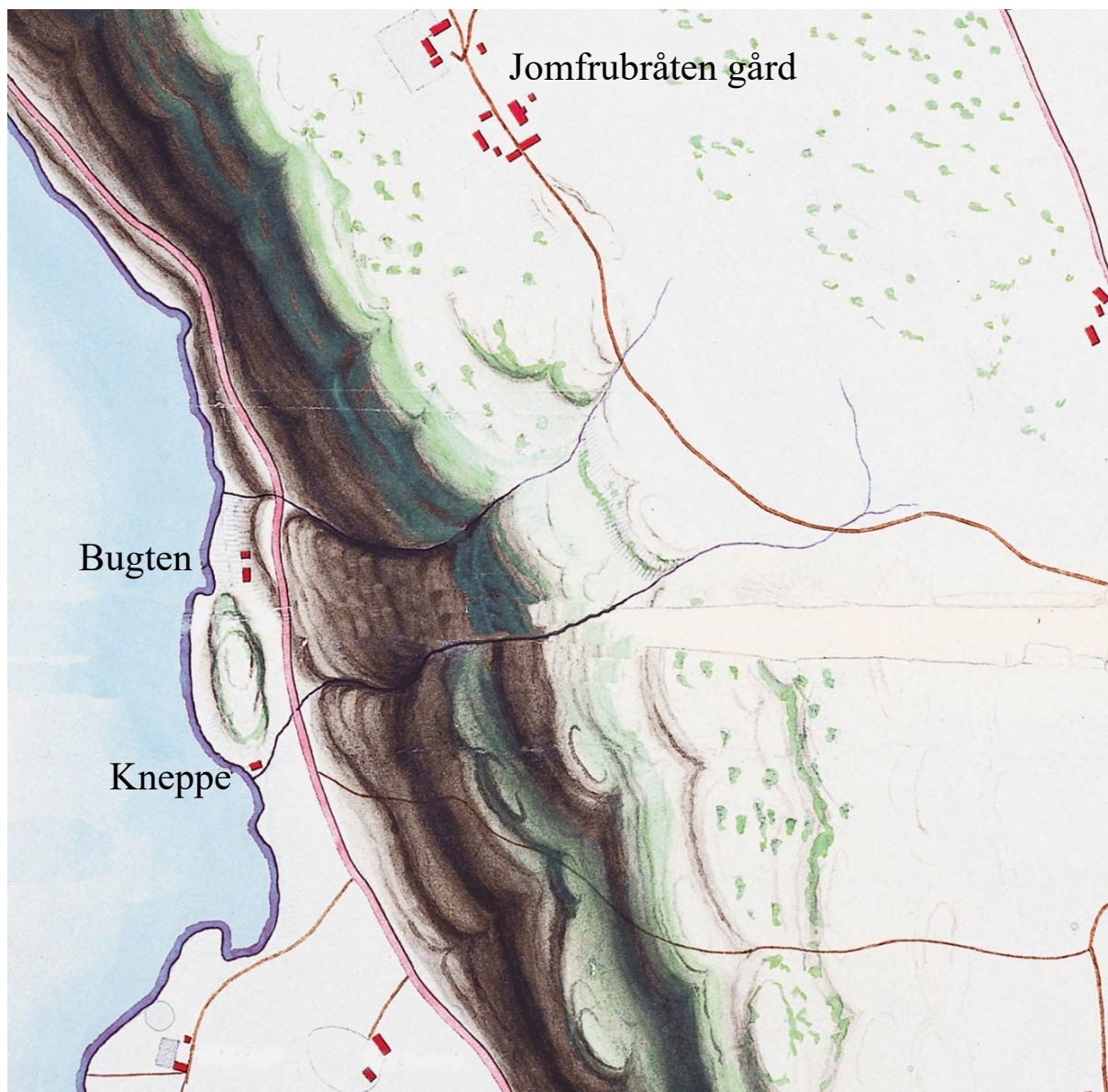
Peter Fredriksen døde (ca. 1794), enken Mathia Jacobsdatter Kaae, ble eier av Jomfrubråten.

1796 enken etter general auditor Peter Fredriksen, Mathia Jacobsdatter Kaae, solgte Jomfrubråten og Kongshavn til Nils Nilsen for 3300 rdl.

1797 Kneppe under Jomfrubråten ble skyldelt (skatteverdi fastsatt) og ble solgt.

Kart fra rettsak i 1771 og 1774 over området mellom bekkene som het Knæppe/Knæppebraaten og senere ble kalt Lille Bekkelaget. Knæppekollen ble senere kalt Bekkelagskollen. Vi ser også det trange smale området Knæppe som ga det navnet. Fra boka Rygs gårdsnavn: Kneppe kan betegne noe smalt, trangt, jfr. Oldnorsk faen, klemt sammen. Jomfrubråten gård var eid av General auditor og leder av Overhoffretten P. Fredriksen.

Kart fra 1861 viser de to eiendommene på Kneppe, Bugten i nord og Kneppe i sør. Mosseveien var også anlagt.

Kneppe utparselleres:

Gårdsnummer 153 bruksnummer 1 Kneppe utparselleres:

1842 på Kneppe bodde enken Marthe Syversdatter 76 år og Anne Olsdatter 61 år, samt en skredder med familie.

1854 skjøte fra Christian Christoffersen til vognmann Anders Olsen på en byggetomt

1857 Peder og Bernt Johannesen skilte ut den østre del 153/2 Dalberg.

(Dette har ikke noe med eiendommen Dalberg under Bekkelaget nær Ormsund å gjøre).

1857 Peder og Bernt Johannesen skilte ut Bukten 153/3 og solgte til vognmann Anders Olsen.

1866 Bernt Johannesen døde, enken Marte f. Gulbrandsen ble eier. Skylddeling av Kneppe. Hun overtok (gammelt nummer) 259 a med Kollen, Peter Johannessen den andre halvdel (gammelt nummer) 259f.

Gårdsnummer 153 bruksnummer 2:

1857 eiendom Dalberg **153/2** ble utskilt fra 153/1 Kneppe (Lille Bekkelaget) av Bernt og Peder Johannesen.

Etter at mange eiendommer ble frasolgt ble resterende eiendom **153/2** ved Mosseveien 140 Søstrene Kverna butikk.

1860 Skjøte fra Bernt og Peder Johannesen til Christen Christoffersen på eiendom 2380 kvadrat alen på østre side av «Mosseveien» i en lengde av 68 alen. Solgt for 30 spd. (Tinglyst 1863). 1 alen var 0,63 meter.

1861 Christen Christoffersen solgte til svigerfar Ferdinand Julius Fredriksen.

1862 Ferdinand Julius Fredriksen skjøte på **sin andel** av hus og tomt på Dalberg til enken Helene Hansen.

(1863 skifte etter Anne Jacobsdatter og mange med etternavn Enersen, enkemann Hans Olsen Stige overtok eiendommen 1882).

1863 Hans Enersen Dalbergs eiendom med hus, solgt på auksjon.

1866 Christen Christoffersen solgt til enken Helene Hansen tomt og hus Dalberg 259 b for 250 spd med en anmerking om at kona Randine Simonsen skulle ha liten tomt i nordre del.

1869 eiendom **153/8** i Mosseveien 138, ble utskilt fra 153/2.

Randine fikk tinglyst kjøp av tomt 735 kvadrat alen **153/8** og skilte ut **153/9** til sin bror.

1880 eiendommen **153/10** Fjellhammer (Støperitomt) ble utskilt fra 153/2 av Helene Hansen.

1881 eiendom 153/10 ble solgt fra Helene Hansen til gjørtler Christian Christensen.

Gårdsnummer 153 bruksnummer 3:

Lottfisker Anders Jacobsen selveier på en byggetomt i 1842. Kona var Berthe Maria Olsdatter.

1857 Peder og Bernt Johannesen skilte ut fra 153/1 Kneppeeiendommen **153/3** Bugten og solgte til vognmann Anders Olsen.

Anders Olsen fikk skjøte i 1857, men det ble tinglest først i 1859.

1862 vognmann Anders Olsen skjøter til smed Ole G Jørgensen.

1863 Auksjon på eiendom med hus, kakkelovn, mm for 400 spd.

1862 skylddelt og solgt **153/6** en meget liten tomt til Ole Jørgensen.

1862 skjøte til vognmann og fisker Anders Olsen.

1867 enkemadam Julie S. Olsen solgte til Anders Jacobsen Berger.

1874 Jernbanen holdt takstforretning og eksproprierte en del tomtgrunn til jernbanen.

1891 skylddelings befarings for 153/3, 153/6 og 153/15.

1891 folketelling Bugten eiendom 153/4 som da var ubebygget.

Gårdsnummer 153 bruksnummer 4 Kneppebukten/Fagervik:

(182 løpenr. 259d Pantebok nr. I 23a, 1865-1866, s. 43-44).

1858 Skjøte, skyldsatt og solgt til kjøpmann Melbye, med rett til brygge og tilgang til fjorden, men **ingensomhelst fiskeri**.

1864 kjøpte Anders Jacobsen.

1865 avsto fri grunn til vei.

1871 Anders Jacobsen solgte til Johan Andersen (tingl. 1891).

Anders Isaksen Bugten solgte til sin sønn *Johan Andersen en halvpart av eiendommen Bugten og øvrige del til sin sønn Edvard Andersen.

1874 takst over grunn avgitt til Jernbanen.

1891* Johan Andersen skrev seg tidligere Johan Isaksen.

1891 solgt til byggmester P. Olsen, branntakst på nytt hus.

1897 eier Riegel om anlegning av dampskipsbrygge for Bekkelagets Dampskipsselskap.

1933 Oslo Kommune overtok fra H. Pedersen eiendommen for kr. 47 000.

1970 ble 153/4 Fagervik revet.

Gårdsnummer 153 bruksnummer 5 Fredkolla (Bekkelagskollen):

1857 Skylddeling av denne parsell.

1858 skjøte fra Bernt og Peter Johannesen til kjøpmann M. Melbye for 200 spd.

Fiskeri og adgang til stranden var forbeholdt selgere.

1868 skjøte fra M. Melbye til glassmester Wilhelm Pløen 500 spd.

1874 takst over en del av eiendom som ble avgitt til jernbanen.

1902 Muremester Walter Pløen overtar etter sin avdøde far glassmester Wilhelm Pløen.

1975 Kollen ble sprengt flat og man anla senere kaiområde.

Gårdsnummer 153 bruksnummer 6:

1862 skylddeling fra 153/3 av eiendommen 153/6 som var en meget liten tomt solgt til smed Ole Jørgensen.

1866 smed Ole Jørgensen solgte til Jomfru Olise Olsen tomt med ubetydelig størrelse så det var ingen skatteskyld.

1867 branntakst hos Anders Jacobsen på hus og uthus som bestod av:

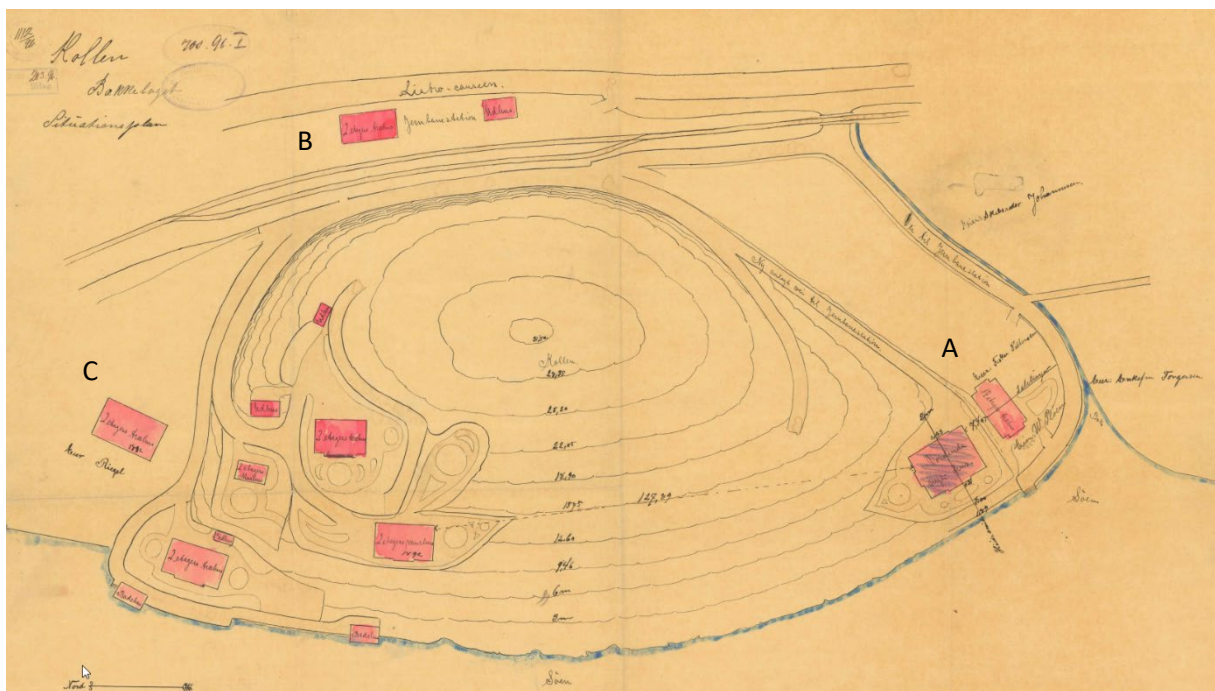
Tømmerhus 11,5 x 12,5 alen 3,75 høyt 2 værelser og kjøkken, rom og forgang. Uthus 11,5 x 6,25 alen 3 høyt. Tidligere takstert 1854 og 1856.

1870 Anders Jacobsen Bugten.

1874 Jernbanen hadde overtatt en del av eiendommen.

1891 skylddelings befaring 153/3, **153/6** og 153/15, Jernbanen (Smålensbanen) hadde overtatt eiendommer og erstatning skulle fastsettes.

1891 ble eiendommen 153/26 utskilt.

Glassmester Wilhelm Pløen og senere sønnen muremester Walter Pløen eide Bekkelagskollen, som var på 18 mål, og satte opp hus, anla veier og solgte eiendommer. Mange av disse ble overtatt av familie.

Dette kartet viser Bekkelagskollen med en del av eiendommene som ble bygget etter hvert. Helt til høyre A huset på den opprinnelige Kneppe 153/1 som ble liggende med adresse Kneppebakken. Det var der Bekkelagsbekken renner ut i fjorden. Øverst er Bekkelaget Jernbanestasjon B og til venstre C som var Fagervik 154/6 som var bebygget i 1892.

Kart fra 1800 uten Mosseveien eller jernbanen. Kun Fredrikhaldske kongevei (Ekebergveien) oppe på platået. Dette kartet virker unøyaktig.

Veien ut fra byen og sydover langs fjorden har hatt flere navn fra den var ferdig i 1849:

Først ble den kalt **Liabrochausséen**.

Den ble etter hvert kalt **Ljabruveien**.

Senere **Mosseveien** helt fra Oslo og utover forbi Gjersjøen og videre.

Veien fra Seter Stranden til Ljabru gård beholdt navnet Ljabruveien.

Jernbanen og stasjonen.

Gårdsnummer 153 bruksnummer 7:

1865 skylddeling fra 153/3 ny tomt 153/7 som hadde 14 meter mot Liabrochausséen, mot syd var Bernt Johannesen eiendom, mot vest Kollen, mot nord var Anders Jacobsens eiendom.

1865 skjøte fra Peter Johannesen til sønnen Johannes Petersen for 10 spd.

1874 branntakst hos Johannes Petersen hvor det var et våningshus 10 x 7,5 m kjeller, 1. og 2. etasje, uthus 6 x 5 m. Avstand til Edvard Andersens hus var 24 m.

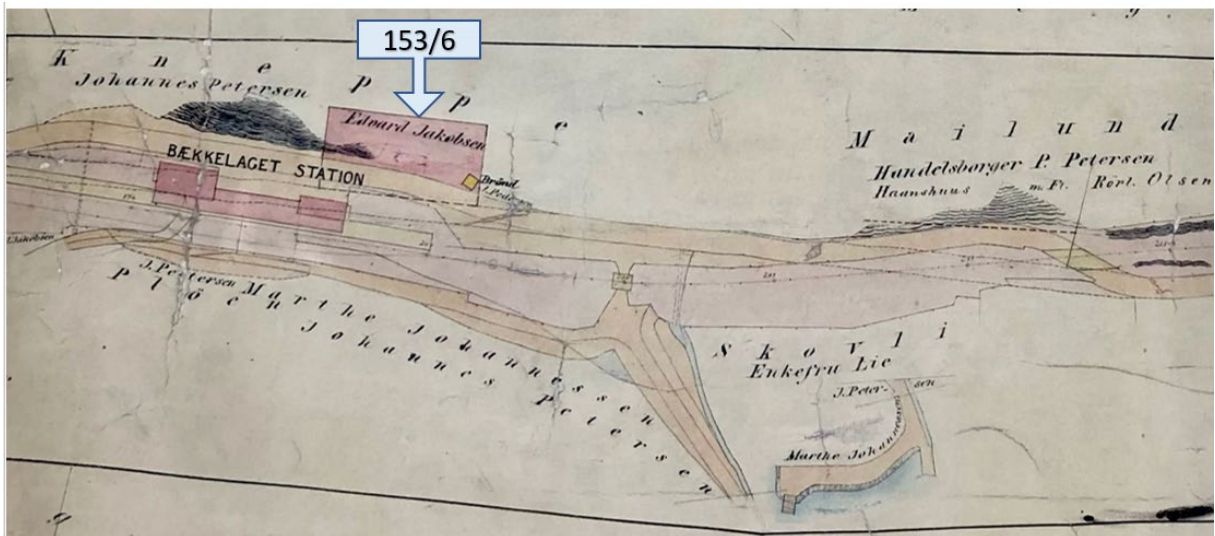
1874 hele brukets grunn ble avgitt til Jernbanen som tomt til stasjon og spor.

Bekkelaget togstasjon, Mosseveien og nærmest til høyre næringsområdet på Bekkelaget med blant annet huset til Søstrene Kværna. Alt dette lå på Lille Bekkelaget. Bekkelagsbekken litt nord for Bjerringbakken og Stenhammer var grensen til Store Bekkelaget.

Her ser vi Bekkelaget Jernbanestasjon og Bekkelagskollen. I midten av bildet ser vi at huset Fagervik som kom i 1892 ikke var bygget. Til venstre Mosseveien og vi skimter huset på Jomfruhagen i venstre billedkant. Det ble revet da Mosseveien ble utvidet.

Kart over Bekkelaget Stasjon i 1881, den lille tomten 153/6 er avmerket. Vi ser undergang for vei til Kollen nederst og Mosseveien som går i undergang helt til høyre.

Huset på togstasjonen lå på østsiden av skinnegangen mot Mosseveien helt til høyre på bildet.

Gårdsnummer 153 bruksnummer 8:

1865 eiendom **153/8** (i) ble solgt fra Christen Christoffersen til Gunda Randine Simensen

1875 Randine solgte en tomt på 274 kvadratalen 153/9 (K) til sin bror Ole Simensen, hus var allerede bygget. Randine hadde tittel forhenværende ølhandler i Folketelling for 1865.

1877 testament mellom Randine Simonsen og mannen murer Carl Larsen, om lengstlevende.

1880 makeskifte mellom Carl Larsen og landhandler Søren Ellefsen. Carl Larsen byttet sin eiendom her ved Kneppe med Sleppedal i Bærum. Det var ikke noe økonomisk mellomlegg.

1885 skjøte fra S. Ellefsen til forhenværende Premierløytnant Charles Cour.

1891 Fra journalist Charles Cour f. 1838 til Birgitte Cecilie Kjos.

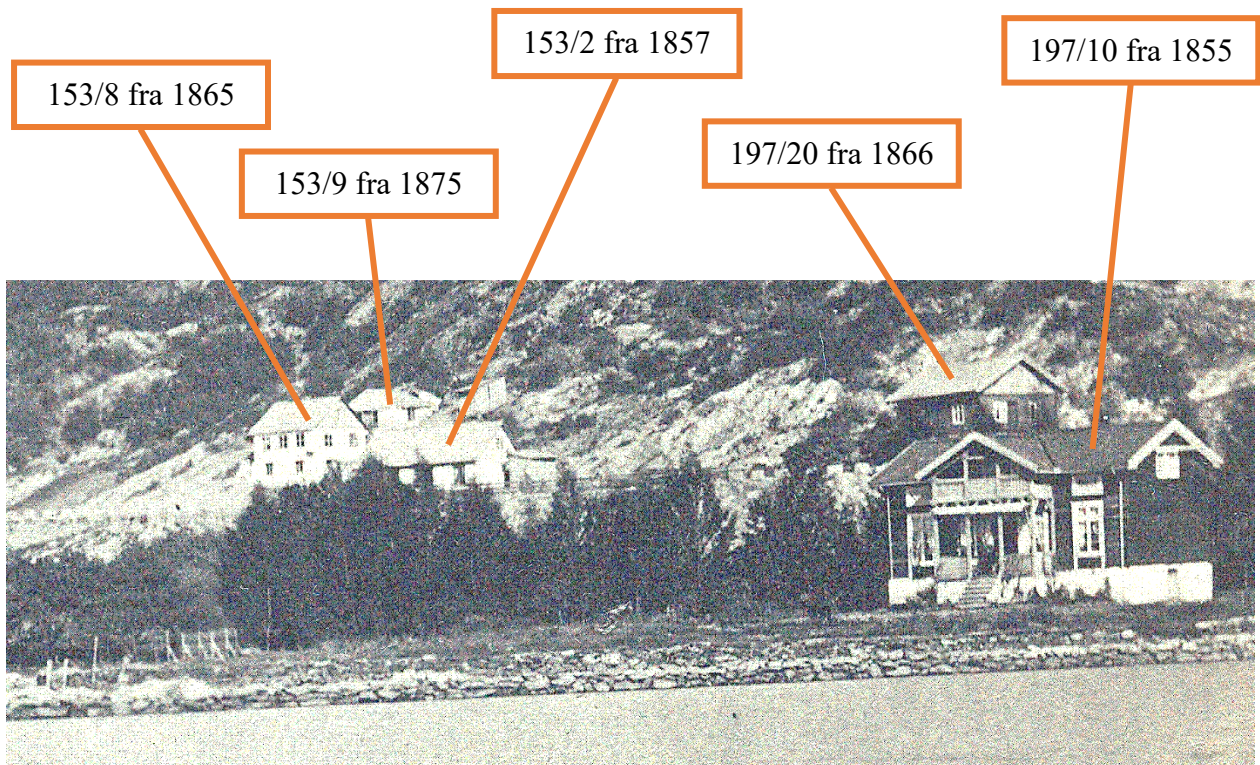
1892 Fru Birgitte Cecilie Kjos til skreddermester Edvard Winter f. 1836.

(han hadde en sønn som het Conrad Winther).

1894 Edvard Winthers dødsbo solgte til smedmester og fabrikant P. P. Foss.

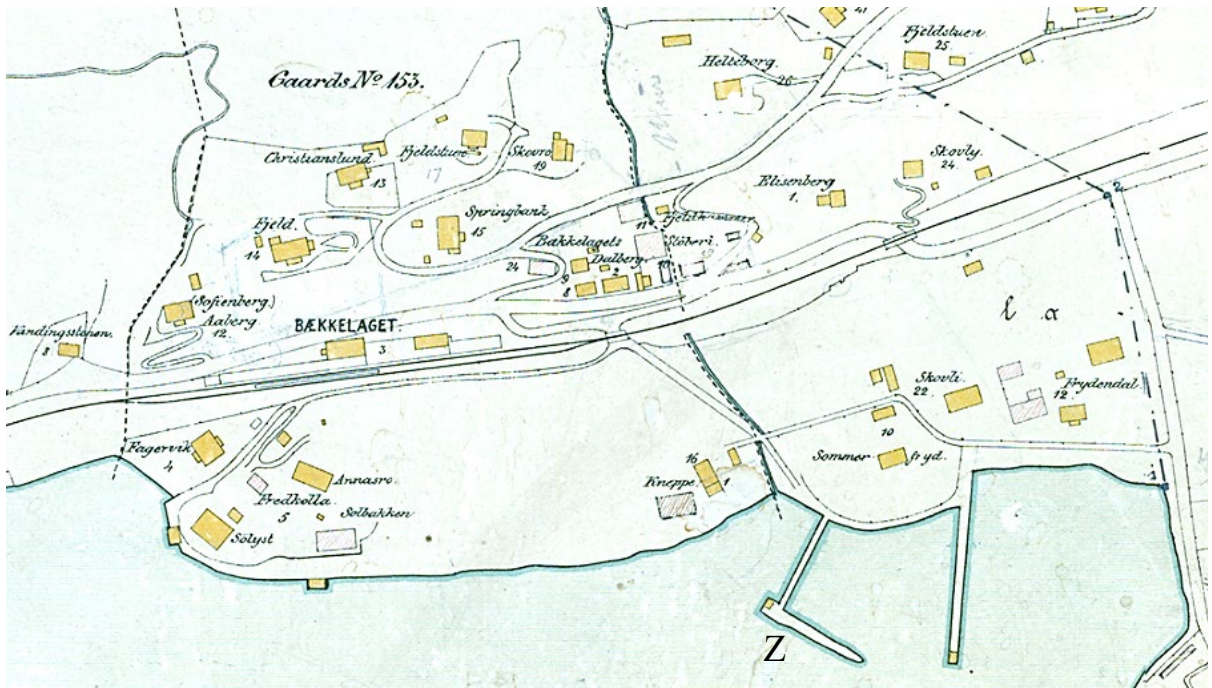
De første eiendommene på gårdsnummer 153 Kneppe:

- Kneppe 153/1 ble utskilt fra Jomfrubråten gård i 1797.
- Dalberg 153/2 var området der butikker kom på østsiden av Mosseveien.
- Bugten 153/3 helt nord på Kneppe nær sjøen.
- Fagervik 153/4 ned mot sjøen ved Bugten.
- Bekkelagskollen 153/5 vestsiden av Kneppe.
- 153/6 liten tomt nær jernbanen.
- 153/7 det som ble jernbanetomt.
- 153/8 utskilt fra Dalberg, ble bl.a. Riiser Larsens butikk og senere andre butikkeiere.
- 153/9 liten tomt fra 153/8 ved begynnelse av Bekkelagsveien ved første sving.
- 153/10 utskilt fra Dalberg 153/2 Bekkelaget Støperi ble bygget her på denne tomten.
- 153/11 Arbeiderboligen bak og ovenfor Bekkelaget Støperi.
- 153/12 Sofienberg var nabo til Vanningssten i syd.

Oversikt over eiendommer og hus. 153/2 Dalberg er huset som Søstrene Kverna senere eide i mange år og drev butikk.

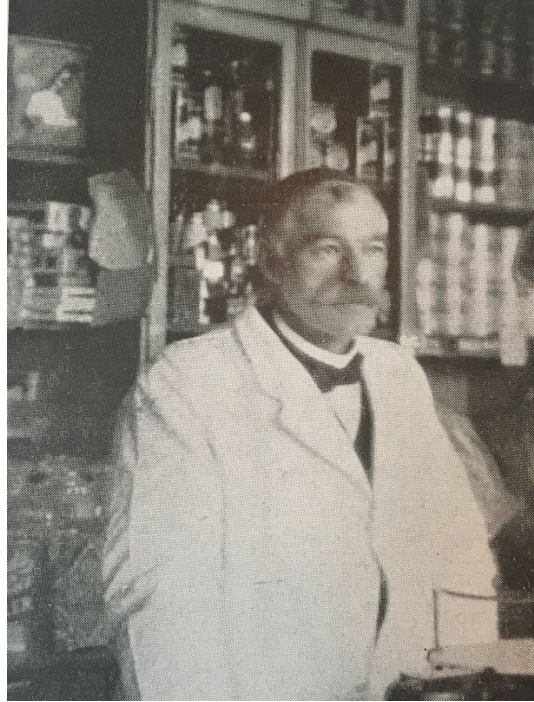
*197/20 er et hus som brant ned. Det lå under Store Bekkelaget og var der Stenhammers butikk kom. 197/10 Sommerfryd. I 1875 var det en voldgiftssak mellom Kneppe ved enkemadame Johannesen og nabo tannlege Brinck på Sommerfryd, saken gjaldt eiendomsrett til Bekkelagsskjær. Dommeren sa de skulle ha halvparten hver. Se på kart side 21 merket **Z**.*

Kart av Krum 1894 Oslo Byarkiv: Vi ser Bekkelagskollen med husene som var på plassen Kneppe der Bekkelagsbekken renner ut i fjorden. Midt på kartet Bekkelaget togstasjon som senere ble flyttet syddover etter Bekkelagsraset i 1953. Z = Bekkelagsskjær.

Her kommer Bjerringbakken ned til Mosseveien. Hesten står utenfor Stenhammers Kolonial.

Johan Stenhammer og Nathalie Christensen Stenhammer. Det var hun som startet butikk og senere ble gift med Johan Stenhammer.

Johans søster Anne Marie startet kolonial på Nordstrand ved Nordstrandsveien.

Eiendommen Stenhammer markert i lilla. Stenhammer var en husmannsplass under Nordseter Gård syd for plassen Berget/Seterhøy. Stenhammer ble solgt til Elias Jensen som var født på Berget husmannsplass. Han tok navnet Stenhammer. Johan var en av hans sønner. Plassen Stenhammer var på kart fra 1800. Vi ser også Seterhøydammen som fortsatt ligger her.

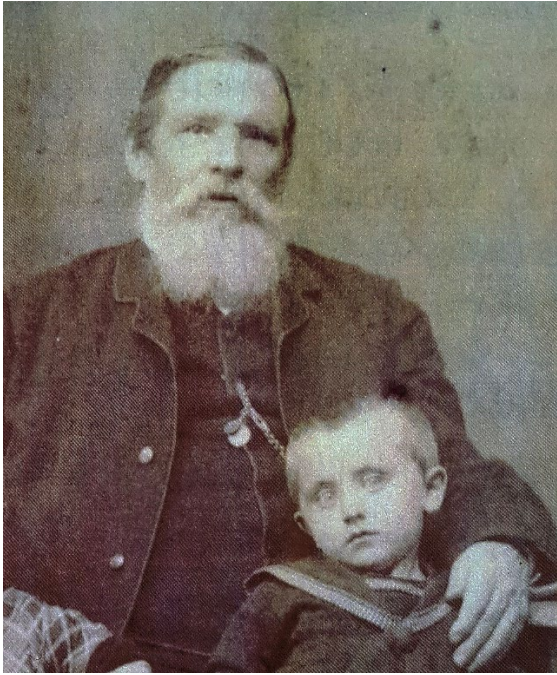

Foto viser Vandingssten som var et skjenkested ved Mosseveien på Bekkelaget frem til 1900. BLF har holdt et foredrag om stedet og det vil bli nevnt under foredrag om Skysstasjoner ut fra Kristiania og sydover. Men dette stedet var ikke skysstasjon. Foto: Oslo Museum.

Vanningssten.

Det har vært utskjenking fra før 1870. Heinrich August Koch hadde utskjenking av øl og vin med avgift kr 150 årlig. Fra 1896 overtok Fr. O. Brinch. Et brev ble sendt fra Bekkelagets Vel til Aker Kommune i 1898 hvor de henstilte om å nekte øl og vin skjenking på Bekkelaget. Bakgrunnen var at man mente det ikke skulle være skjenking eller bespisning på Bekkelaget. Det var nå kort vei til byen med tog og folk kunne dra dit. Man ønsket et stille villastrøk.

Brinch ble politianmeldt kun en gang for ulovlig skjenking og det var i 1899, da var det skjenket Cognac søndag kl. 9.50. Aker Kommune nektet Fr. O. Brinch all utskjenking fra 1900. Fr. O. Brinch skrev at hvis han ikke fikk skjenkeretten tilbake kunne Kommunen kjøpe Vanningssten. Saken ble forelagt Lensmannen og Politimesteren som begge ikke fant å kunne anbefale utskjenking av øl. Brinch gikk konkurs og familien Gjølstad kjøpte eiendommen og brukte den som bolig.

Heinrich August Koch.

Vandingsten's Restaurant,
indre Bækkelagets Dampskibs-
brygge er aaben Søn- og Helligdage som
Hverdage fra Kl. 8 Morgen til Kl.
11 Aften. Lørdage og Søndage
oplyses Haven af orientalske Lygter. (Vine
fra H. Poulsen.
NB. $\frac{1}{4}$ Øl 0.35.
Ærb. F. Brinck.

Dampskip fra byen til en brygge ved Bækkelagskollen.

Mosseveien med Vanningssten. Skjenking og restaurantdrift ble avsluttet i 1900 og etter det var det kun en bolig for familien Gjølstad. Huset ble revet i 1966. Det er murrester på stedet.

Huset på Kneppe i midten på et foto fra ca. 1870 tall. Foto: Oluf V. Falck Ytter.

Kneppe er det lave huset helt til venstre og midt på foto ser vi Bekkelagskollen.

Veien Kneppebakken med Ormøya i bakgrunnen. Til høyre huset på Kneppe.

Butikken som foreldrene til Hjalmar Riiser-Larsen drev. Senere var det flere butikkeiere og drivere. Blant dem baker Stein Helleseters Kolonial.

Bekkelaget butikksenter

På Bekkelaget var det flere butikker og virksomheter ved Mosseveien i nærheten av Bekkelaget togstasjon. Rekkefølgen på når de ulike virksomhetene kom skal vi fortelle i et foredrag senere. Her er tallene **kun** for å gi husene et nummer. Området her ble kalt Kneppe eller Lille Bekkelaget. Det lå opprinnelig under Jomfrubråten gård. Litt lenger syd, det vil si fra og med nr. 6 tilhørte Store Bekkelaget.

Foto fra 2005. Utstikkerkaia i midten er Kneppeskjær som er fylt ut så det er større og landfast. Knepekollen (Bekkelagskollen) er helt vekk, det er kun flatt kaiområde med biler.

*I våre dager ser butikkområdet og industriområdet på Bekkelaget slik ut. Dette het først Kneppe, så Lille Bekkelaget, Bekkelaget og nå omtalt Nedre Bekkelaget. Det var etter at skolen skiftet navn til Nedre Bekkelaget, og for å skille denne delen av Bekkelaget fra Øvre Bekkelaget (Bekkelagshøgda). Navnet Bekkelaget skole på skolen ved Holtet kom i 1904. Dette navneskiftet fra **Bernhus til Bekkelaget** skole skulle aldri ha vært gjort.*

Mosseveien som den ble hetene i nyere tid. Her i 1910 med Sjursøya til høyre, midt i Sjursøyaskjær og litt til venstre Kneppeskjær.

Kart som viser alle gårdene med gårdsnummer i Aker/Oslo. Kartet ble først laget i 1938, men ble oppdatert og har inntegnet nyere veier og bebyggelse.

Gårdsnummer i Aker og Oslo.

134 Lille Ekeberg, 149 Ryen, 150 Kværner, 151 Ekeberg, 152 Jomfrubråten, 153 Kneppe eller Lille Bekkelaget, 154 Holtet, 155 Bernhus, 156 Kastellet, 157 Nordseter, 158 Søndre Hellerud, 159 Lambertseter, 160 Abildsø, 181 Munkerud, 182 Seter Vestre, 183 Tungebråten, 195 Ulvøya, 196 Malmøya, 197 Store Bekkelaget, 198 Ormøya og 199 Sjursøya.

Foredrag:

Historien om Kneppe i dette heftet er en rask gjennomgang av den eldre historie. Senere vil historien om Kneppe med de forskjellige butikkene og industrien ved Mosseveien bli fortalt i et eget BLF foredrag.

HOLTET GÅRD

Om Holtet, Doktor Roll og Ekeberg Sanatorium ved Dag Jarnøy.

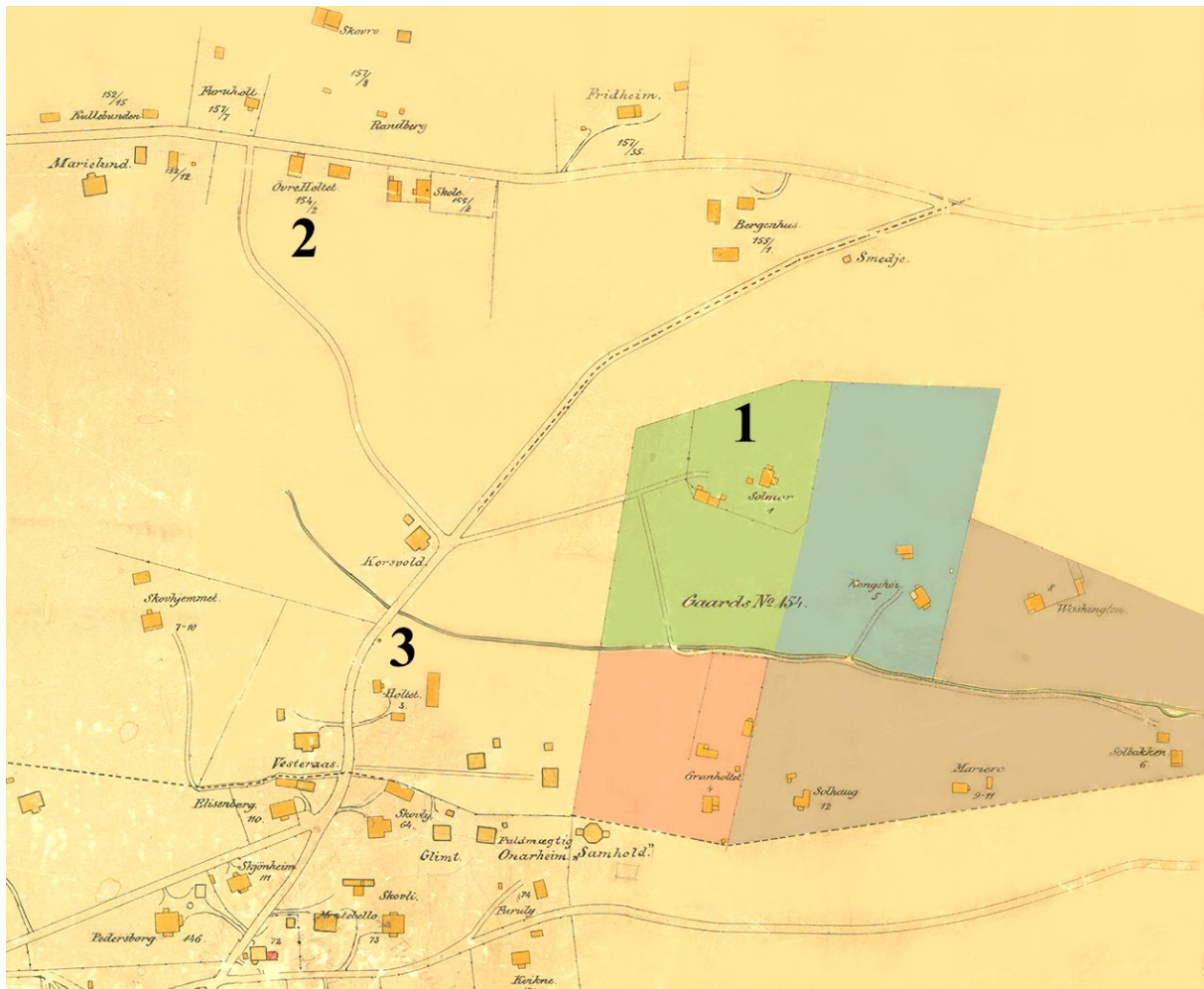
Holtet var en husmannsplass under Nordseter gård. Den ble frasolgt Nordseter i 1809 og fikk gårdsnummer 154 bruksnummer 1. Senere i 1856 ble det fraskilt en del som fikk navnet Holtet Øvre 154/2 og i 1859 ble en del frasolgt som fikk navnet Holtet Vestre 154/3. Ove Gunnerius Olsen solgte i 1876 det resterende av Holtet 154/1 for 2300 spd. Denne gjenværende bit ble da kalt Holtet Nedre eller Holtet Hovedgård for å understreke at det var det opprinnelige gårdsbruket. Det hadde gårdsbygninger i dagens Holtveien 6.

Kjøpere i 1876 var Hagbart A. Grøntoft, Chr. Linthoe og M. Thiis, sistnevnte drev Kristiania Mineralvannfabrikk sammen med A. Parelius. A. Parelius hadde også sin egen mineralvann fabrikk. Eiendommen var på 83 mål. De stykker opp denne eiendommen i 4 deler vist på kart på neste side med farger.

Tegning av Erling Falch: Dette huset som var våningshuset på Holtet gård 154/1 og lå i dagens Holtveien 6. Det ble brukt av Parelius som landsted.

Senere i 1909 når Albert Johannessen bygget seg huset som i dag kalles «Villa Holtet», ble det gamle våningshuset fra Holtet gård flyttet til andre siden av veien til Holtveien 9. Her ble det kuskebolig. Det har blitt påbygget så det er litt lenger i dag. Men tømmeret fra 1795 er i mange av veggene fortsatt. Det er det eldste huset på Bekkelagshøgda.

Kart fra 1894:

Holtet ble delt i 3 deler. Det opprinnelige Holtet med gårdsbygninger var 1, Øvre Holtet var 2 og Vestre Holtet var 3. Så i 1876 ble Holtet 1 delt i 4 deler: Grønt gårdsbygninger (Parelius), blått Kongshøy (Linthoe), grått Solbakken (Thiis) og rødt Granholtet (Roll).

Den ene delen hvor gårdsbygningene lå, ble kjøpt av A. Parelius i 1876 for 1000 spd. Han tinglyste at eiendommen skulle hete Solnær. Slektsnavnet Parelius skal være en latinisering av nær solen «par helios».

En annen parsell ble solgt under navnet Granholtet i 1876 til Doktor Theodor Roll.

Doktor Roll.

Theodor Roll var født i Trondheim i 1840, han var sønn av justitiarius Jacob Roll f. 1783 og hustru Nicoline Selmer f. 1802. Theodor Roll tok medisinsk eksamen i 1865. Han var assistentlege i Marinen i 1864 på kanonbåten Gler.

Han var kandidat ved Rikshospitalet i 1865 og fungerende assistentlege ved Gaustad Asyl fra 1866. Theodor Roll var syk av nervefeber og lungebetennelse i 1867. Hans helse var til tider dårlig og han reiste til utlandet for å hente seg inn helsemessig. Etter å ha vært fattiglege og leder av Sunnhetskommissjonen i Grue (ved Kongsvinger) i 1868 hadde han en utenlandsreise til Wien og London om høsten.

Doktor Theodor Roll

Han flyttet til Halden i 1869 og var lege ved jernbanen (Smålensbanen) i 4 år. Han virket som privatlege i Halden i mange år. Det var en legepraksis med pasientomfang fra et stort område i og utenfor ved Halden inkludert over grensen til Sverige.

Anders Gustav Nilsen kom fra Sverige til Halden. Han ble gift med Fanny Andreasdatter fra Naverstad i Bohuslän. De var bosatt i Busterudgata i Halden. Det var samme gate som Doktor Roll bodde, men den nederste delen het Storgaten. De fikk sønnen Johan Albert i 1878 og datteren Petra Cathrine i 1879.

11.12.1877 i Halden Tilskuer.

Fra 1877 ble Anders Gustav Nilsen kjørekar og holdt styr på kjøretøy og hester for Doktor Theodor Roll. Han omtales senere som tjener av Doktor Roll. De hadde et godt vennskap noe vi skal se senere i Doktor Rolls testamente.

Theodor Rolls eiendom Granholtet.

Theodor Roll kjøpte en del av Holtet gård 154/1 på Bekkelagshøgda i 1876, eiendommen fikk navnet Granholtet og var på 12 mål. Veien til Granholtet var via dagens Trikkestien via Holtveien og Skoleveien opp til Ekebergveien. Kongsveien kom først i 1891. Pareliusveien var ikke anlagt det var kun en sti langs en bekk.

Doktor Theodor Roll kjøpte i tillegg en parsell av Store Bekkelaget gårdsnummer 197, den gården strakte seg fra fjorden og opp til området ved Solveien. Tomten var på 2 mål og ble kalt Rolls Hvile 197/48, da fikk han oppkjørsel fra Solveien. Alt ble slått sammen til en Eiendom kalt Granholtet med innkjørsler fra både Solveien og fra Holtet ved dagens Pareliusveien.

Doktor Theodor Roll flyttet fra Halden til Kristiania i 1882. Han bodde ifølge f.t. i 1885 i Youngs gaten i Kristiania med husholdersken Charlotta Johansson fra Bohuslän i Sverige og tjenestepiken Pauline Knutsen fra Halden. Han var ikke gift. Legepraksisen var i Kongens gate 19 i Kristiania.

Øvre Holtet.

Eieren på Øvre Holtet gård, som lå inntil Ekebergveien ved Bernhus skole, var enken Berthe Halvorsen. Hun solgte eiendommen i 1882 til Theodor Roll for kr. 8.000. Hun skulle ha et værelse som bolig samt adgang kjøkken og have så lenge hun levde. For dette skulle hun betale kr. 48 i året. Berthe Halvorsen døde i 1886.

Anders Gustav Nilsen flyttet med sin familie fra Halden til Holtet Øvre gård som han forpaktet for Doktor Roll. Han omtales Anders Gustav Nilsen Holt, Holtet og Holter. Gårdsnavn var ofte med som adresse og ble senere etternavn.

Anders Gustav Nilsen Holtet og hans kone Fanny Andreasdatter.

Anders Gustav Nilsen og Fanny fikk datteren Anna Emile i 1884 og Dagmar Frederike i 1889, samt Arthur Emanuel som ble født i 1892.

På Øvre Holtet gård var det fjøs til 4 kyr og stall til 1 hest.

Fanny praktiserte også som jordmor på Bekkelagshøgda.

Ved Doktor Theodors død i 1888 sto det i testament: Min forhenværende tjener Gustav Nilsen Holtets gjeld på kr. 1.200 ettergis ham.
På eiendommen Øvre Holtet som eies av meg og forpaktes av ham skal han få skjøte.
Eiendommen skulle overdras han for en kjøpesum på kr. 6.000.

Øvre Holtet våningshus ved Ekebergveien der Skogroveien kommer ned.

1914 satt Fanny i uskiftet bo med eiendommen Holtet Øvre. Senere var det slektninger av Nilsen som eide hovedhuset. Oldebarna «Skybakmoen» har nå solgt så hus vil bli revet og nok et kapittel i Holtets historie blir borte.

Øvre Holtet i nyere tid med panelet våningshus. Alt på foto skal rives og nye hus bygges.

Øvre Bækkelaget Skole

Foto fra Kongsveien hvor vi ser den første Bækkelaget skole som ble bygget i 1904. Da var Bernhus skolebygg blitt for liten til det økende elevtallet. Bernhus skole og låven ser vi til venstre for den nye skolen. Litt lenger til venstre ligger Øvre Holtet gård våningshus og helt til venstre låven. Og i bakgrunnen det store bygget som er Skovro.

Alfheim.

Kommunelege i Kristiania Doktor Herman F. A. Gjør var også huslege fra 1885 hos en dame som bodde på Alfheim ved Bekkelaget. Hun var tuberkuløs, hadde en voldsom blodspytting og hadde skader i venstre lunge. Prognosen for sykdommen var dårlig. Hun ville etter hvert få en betydelig avmagring, sterk heshet og sår hals, så hun nesten ikke kunne spise mat trodde han. Men etter $\frac{3}{4}$ års tid på Alfheim ved Bekkelaget ble hun mye bedre og i godt hold.

Alfheim på Bekkelaget i våre dager.

Dette var bemerkelsesverdig. Doktor H. F. A. Gjør og Doktor Roll var bekjente og diskuterte hva denne positive utviklingen kunne skyldes. Doktor Roll mente at det ikke var noe sted i nærheten som hadde så mange fordeler. Huset med den store have ligger i en sydvendt skråning som dekker for nordavind og østavind, liksom Ulvøya dekker for draget fra Bunnefjorden. Temperaturen om vinteren var bedre her nær vannet enn nærliggende Bekkelaget, og pasienten kunne også ferdes ute hver dag vinteren igjennom og gå korte turer.

Han visste ikke helt hvorfor, men besluttet at dette stedet måtte egne seg til et sanatorium. Ulempene ved å bruke stedet som sanatorium var den besværlig tilgang på drikkevann. Det var en brønn og sommervannledning, men det ville koste mye og sprengte for å legge en ny vintervannledning.

Doktor Theodor Roll bestemte seg for å starte et sanatorium. Det ble et makeskifte mellom Olavus Johnsen som var eieren av Alfheim og Doktor Roll 18.3.1887. Eiendommen Alfheim på Bekkelaget ble overtatt av Roll og Johnsen fikk Granholtet inkludert Rolls Hvile. Planen om et sanatorium ble ikke satt ut i livet med en gang. Doktor Roll hadde sin praksis og store arbeidspress og måtte søke hvile på nok en utenlandsreise. Denne gang var reisen til Bonn. Her døde han av hjertefeil 9.3.1888. Roll var ikke gift. Ved testament i 1888 testamenterte Roll eiendommen Alfheim til Kristiania Medisinsk Selskap for at det skulle opprettes et sanatorium. Den øvrige formuen hans skulle bli et legat for unge leger som trengte

utenlandsreiser. Hvis et sanatorium ikke kunne gjennomføres innen rimelig tid skulle Alfheim selges og pengene gå inn i legatet. Den 22. august 1888 hadde det Medisinske Selskap besluttet å selge Alfheim da de fant det vanskelig å drifte et sanatorium. Doktor Rolls øvrige formue kunne ikke brukes til opprettelse eller drift av et sanatorium.

Eiendommen Alfheim ble solgt for kr. 33.000. Hele Rolls formue på ca. kr. 70.000 gikk til det opprettede Rolls legat. Første utbetaling fra rentene på legatet ble utbetalt i 1893.

Dr. Theodor Roll

Doktor Theodor Rolls testament.

1. Den sum av Kr. 4.000 som jeg har lånt min avdøde bror Carl Roll i Parkveien skjenker jeg hans enke.
2. Distriktslege Joh. Ludvig Møinichen gjeld på kr. 4.000 ettergiver jeg ham.
3. Min forhenværende tjener Gustav Nilsen Holtets gjeld på kr. 1.200 ettergis ham. Det er et lån med pant i Øvre Holtet. Han kan få skjøte på denne eiendom som eies av meg og forpaktes av ham. Eiendommen skal overdras han for en kjøpesum på kr. 6.000
4. Pauline Knudsen min tjenestepike erholder utbetalt årlig kr. 100 så lenge hun lever.
5. Min husbestyrinne Jomfru Charlotte Johanesson utbetales så lenge hun lever kr. 800 årlig. Dertil gives det henne rett til av mitt inventar at utvelge seg nattbord, envidere 4 Buendalen polstrede og stoppede stoler i god stand, 1 mahogni spisebord, teppe, 1 gyngestol, 1 mindre mahogni speil, 1 vaskeservant av jern med tilbehør av stentøy, 1 klesskap, 1 speil, kiste og det nødvendige fra kjøkken og ildløs (lampe).
6. Det sølvtøy jeg har arvet etter enkefru Henriette Fietzentz bestående av 12 spiseskjeer, 12 dessertskjeer, 12 teskjeer og 12 gafler skjenker jeg hennes pleiesønn overrettssakfører Axel Bech i Fredrikstad, samt mitt store maleri av Sinding forestillende interiør av Kinn kirke.
7. Mine instrumenter og medisinske bøker skjenker jeg til Stud. Med. Jacob Roll.
8. Mitt øvrige innbo og løsøre til distriktslege Joh. Ludvig Møinichen.
9. Resten av min formue og hva jeg etterlater meg skjenkes Det Medisinske Selskap Kristiania under navn Lege Theodor Rolls Legat. Villa Alfheim skal danne basis for et sanatorium. Hvis det ikke under rimelig tid kan realiseres skal det selges og beløp legges til legatet.

10. Alle mine medisinske protokoller og medisinske opptegnelser som finnes fra meg skal tilintetgjøres. (Antakelig grunnet personvern).

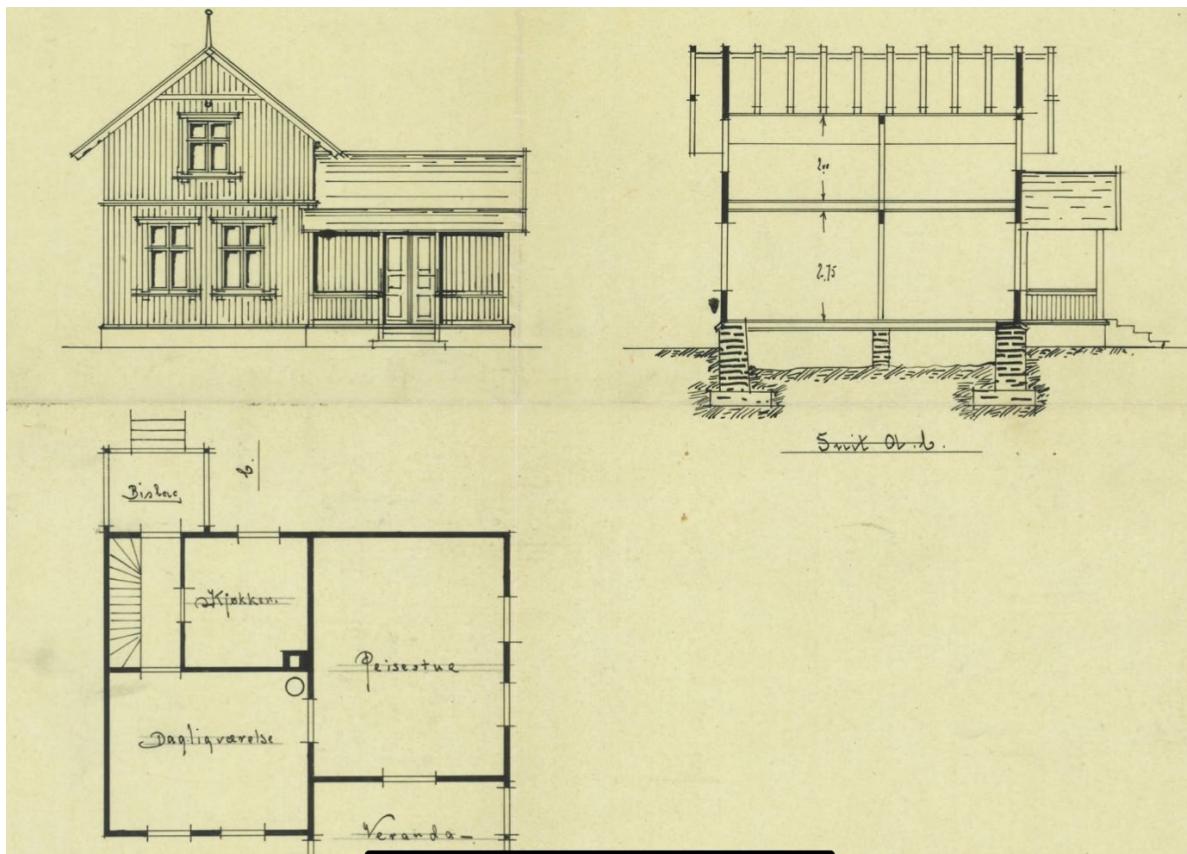
11. For anledningen skinndød forlanger jeg **at en kollega åpner mitt bryst** og overskjærer min hovedpulsåre og deretter attesterer dette.

Kristiania 1.2.1888

EKEBERG SANATORIUM AS

Doktor Rolls tidligere eiendom Granholtet var makeskiftet til Olavus Johnsen som solgte videre til A. M. Wold. I 1890 fikk noen ide om å anlegge et sanatorium her oppe nær Holtet. Som det sto i avisen på den tiden: Det er påtenkt et sanatorium på Ekeberg. Herrene professor Lockmann, dr. Edv. Bull, kaptein Foss og overrettsakfører Mønniche utsteder i disse dager innbydelse til aksjetegning. Det blir anlegg av et sanatorium for brystsvake på avdøde Dr. Rolls eiendom Granholtet på Ekeberg. Stedet ligger i nærheten av Bekkelaget, høyt og fritt, med bekvem og rask adgang fra Kristiania.

En erklæring for at det blant leger og pasienter er behov for et sanatorium for brystsvake i nærheten av byen, samt at det påtenkte sted egner seg, er undertegnet foruten av de 2 nevnte medisinske autoriteter og av professor Winge, likesom 2 av våre mest ansette leger som vil virke for realisasjonen.

Granholtet var lite, og Ekeberg Sanatoriums planer om påbygging ble det ikke noe av.

Det var meningen å innkjøpe hovedbygningen med omliggende skog på nevnte eiendom for kr. 12.000. Bygningen tenktes utvidet og påbygget så den skulle kunne motta 30 pasienter. De kjøpte eiendommen Granholtet av A. M. Wold 27.2.1891.

Aksjekapitalen ble satt til kr. 33.000 fordelt på 66 aksjer på kr. 500. Innbydelsen hadde vedlagt rentabilitetsberegning som viste et årlig overskudd av over 28 prosent av kapitalen i tilfellet et fullt belegg på sanatoriet, og 6 prosent overskudd i tilfelle av kun halvt belegg.

Stifterne av Sanatoriet: Ingeniør Olaf Jørund Hiorth, (Han drev et patentbyrå i Carl Johansgt. 6). Kjøpmann Lars Fredrik Rolf Halvorsen jr. (Han drev en brennevinshandel i Storgaten 4) Lege Nils Frederik Hauff, (Han hadde praksis i Kristiania fra 1884).

Senere kom det til 2 i styret: Tannlege Peder Wang Norderud, Grensen 2b og Grosserer Axel Smith Munkedamsveien 81, som erstattet L. F. R. Halvorsen i 1892.

Egeberg Sanatorium ble åpnet 1. april 1891, og var vesentlig for brystsyke.

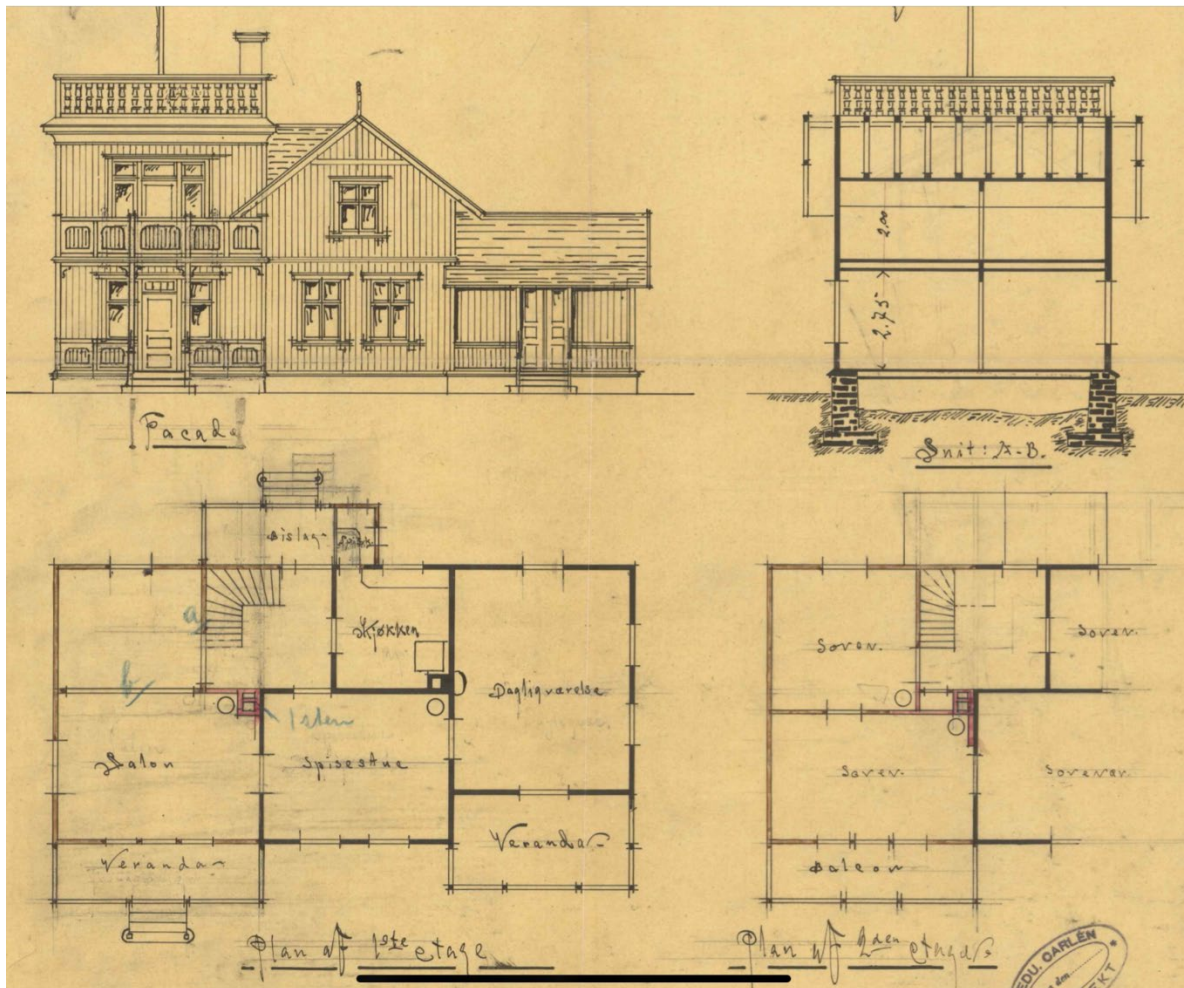

Fra en av mange avisannonser som sto i Kristianias aviser.

Granholtet midt i bildet sett fra Solveien i våre dager (2021).

Som et første forsøk hadde man innredet bestyrerbolighuset med sykerom. Først til høsten ville bestyrelsen – etter den da innhentede erfaring – treffe bestemmelse om, i hvilket omfang nybygging ville finne sted.

Tegninger fra utvidelsen av granholtet når Riefling overtok eiendommen flere år senere.

Av hensyn til det provisoriske stell settes prisene forholdsvis lavt, fra 80 – 100 kr. Pr. måned. Selskapets forretningskontor var i Kristiania hvor også styrelsen hadde sitt sete.

Man averterte mye i aviser etter brystsyke personer som kunne få opphold på Ekeberg Sanatorium. Legg merke til at i annonsen står det at man har telefon, men ikke noe nummer. Dette var i telefonens barndom. Den gangen hadde man ikke telefonnummer. Man ringte ved å sveive på telefonen og en person på telefonsentralen ville da svare og satte deretter over til rett person (abonnt).

Vi har navn på en av pasientene som var på Ekeberg Sanatorium. Hun døde i juli 1891 bare 24 år gammel.

Det var nok få pasienter man hadde på sanatoriet.

18.12.1891 opphørte Aksjeselskapet Ekeberg Sanatorium på grunn av mangel på tilstrekkelig oppslutning.

14.7.1892 Mulige fordringshavere på det oppløste aksjeselskap Ekeberg Sanatorium ble bedt anmelde sine krav.

Det er et lite paradoks her. Doktor Roll byttet til seg eiendommen Alfheim på Bekkelaget fordi det var helsemessig best nede ved sjøen. Ekeberg Sanatorium etablerte seg på Doktor Rolls gamle eiendom ved Holtet. Hvis det var så bra forhold her burde jo Doktor Roll startet sanatorium oppe på Granholtet. For mange ville nok navnet Holtet eller Bekkelaget vært mer naturlig enn Ekeberg for et sanatorium her. Ekebergveien og Ekeberg gård var kjent og det er nok derfor navnet Ekeberg ble brukt.

Eiendommen Granholtet ble solgt til Hans Peter Petersen. Eiendommen har siden vært en privatbolig. Petersen solgte i 1902 til musiker Heinrich Theodor Albert Riefling. Huset ble ombygget, se tegning på side 40. Huset ligger i dag i Parelusveien 5.

Huset på eiendommen Granholtet i Parelusveien 5 i 2021, kjernen i huset er det gamle fra Dr. Theodor Rolls tid.

SKOVRO.

Det har tidligere vært nevnt i bøker fra Vellet at Villa Skovro skulle bli et sanatorium. Det var planene til 2 leger, men den ene døde og planene ble droppet. Jeg har ikke funnet noe bevis for at Skovro skulle bli sanatorium. Det var et stort hus med flere rom.

Det ble skilt ut tomter fra en skogseiendom som fikk navnet Åslien i 1880. Det var en del av Nordseter gård med gårdsnummer 157 bruksnummer 8 og var da helt ubebygget. Ved fradeling måtte man derfor lage et navn og det ble Åslien.

A. E. Nyquist på Nordseter gård solgte eiendommen til Mats Michael Thiis i 1882.

Skovro i dagens Skogroveien har alltid vært bolig.

Neste eier var J. Just Jacobsen som var skipsreder og skipsmegler fra Nøtterøy. Han bygger huset Skovro. Han døde og enken Agnes Kunigunde Marie Jacobsen ble sittende i uskiftet bo. Hun eide halve Åslien og bodde på Skovro. Hun fortsatte driften av mannens skipsrederi og skipsmegler virksomhet. Den andre halvdel av Åslien ble solgt til slakter Johannessen som bygde Fridheim (huset hvor Per Lind bodde og som ble revet 2021 rett ovenfor Jacobs butikk). Eiendommen Skovro 157/21 og 157/22 ble skilt ut fra Åslien 17.10.1891. Huset ble avertert til salgs fra våren 1888 og til leie på 1890 tall.

Det vil si at Doktor Roll som døde i mars 1888 antakelig ikke hadde noe med dette å gjøre. Han reiste til utlandet sommeren 1887. Det kan være litt sammenblanding av muntlige historier om Granholtet og Dr. Roll. Skovro lå også kun et steinkast fra Doktor Rolls eiendom Øvre Holtet. Ved salg eller utleie av Skovro ble det aldri nevnt noe om at stedet egnet seg til sanatorium. Det ble gjort for flere eiendommer på Nordstrand og Ljan.

Ved Bækkelaget
haves følgende Eiendomme tilsalgs:

1. **Skovro**, meget solid opført Bygning af Træ, indeholdende 6 Værelser m. v. Assurancen er Kr. 18000.00 og tilliggende Tomt ca. 5 Maal for det meste Have.

Avisannonse 29.7.1888

ÅRSTALLOVERSIKT FOR VÅRT OMRÅDE NED TIL 1900

Disse sidene er under arbeid, forslag og rettelser mottas gjerne: dag.jarnoy@hotmail.no

- 2019 Stamhuset as som er et firma, leier nyrestaurerte våningshuset på Ekeberg gård av Kommunen
- 2018 BLF reparerte benker, vannrør, rensed brostein for vanningssten på Ekebergsletta, og skiltet
- 2018 BLF ryddet og skiltet minnesmerke over Luftskipet Norge mast fra 1926, Nordpolen ferden
- 2018 Ny turvei forbi de røde hyttene på Brannfjell ble anlagt.
- 2017 BLF skiltet Solkolonien og Steinbruddet på Brannfjell.
- 2017 Nylendet på Brannfjell, det er nå 200 år siden husmannsplassen ble ryddet og bebodd.
- 2017 Ekebergbanen 100 år, feiret på Holtet.
- 2017 Ny minneplakett på minnesmerket på Ekebergsletta for RA Nordpolekspedisjon i 1926.
- 2017 Solkolonien på Brannfjell, det er 100 år siden den ble opprettet. BLF har satt opp skilt.
- 2015 Avduking av skulptur Anne Brannfjell v Christian Ringnes og initiativtager D. Jarnøy.
- 2015 Funkis Diner og Sportsbar stengt på dagen 24.3.2015.
- 2014 Boka: Lokalhistorie ved Ekebergskrånningen. Dag Jarnøy.
- 2014 Funkis Diner og Sportsbar åpnet 29.4.2014.
- 2013 Marienlundveien (tidligere Gransutsalg) Stjernekjøkken butikk, brann og revet.
- 2013 Kongshavn Videregående skole åpnet i tidligere Sjømannskolebygg.
- 2013 Ekebergparken (Skulpturparken, Ringnes L. stiftelse). Ekebergparken var navn på holdeplass.
- 2011 Bua ved parkeringsplassen der bussen snur ved Ekeberg skole rives.
- 2011 Best Helse og Best Trening i gamle Nordstrand kino + nybygg (02.05.2011).
- 2010 Boka: Ryen gård og plassene (Fra bondeland på 1700 tallet til 1950 tallets villa og blokker.
- 2009 Kafe Utsikten i Ekebergskrånningen stenger servering.
- 2009 Boka: Fra Simonsbråten til moderne villastrøk. Dag F. Lundeby.
- 2009 Stallen og høylåve til Holtet Hovedgård i Holtveien 9 ble ulovlig revet. Var 100 år gammel.
- 2008 Ekebergskrånningen Naturvernreservat opprettet, nedsiden av Kongsveien.
- 2006 Stamhuset Ekeberg (institusjonen) ble oppløst. Det var da kun en del penger i en bank.
- 2005 Ekebergrestauranten ble åpnet etter å ha vært nedlagt, vandalisert og nå rehabilitert.
- 2004 Kastellet skole åpnes.
- 2004 Våningshuset på Simensbråten gård ble revet.
- 2004 BLF og Friluftsetaten får satt opp en Vandingssten på Ekebergsletta.
- 2004 Bekkelaget Skoles Musikkorps, ble også skolekorps for Kastellet skole.

- 2003 Ekebergrestauranten ble kjøp av Eiendomspar ved Chr. Ringnes.
- 2003 BLF satte opp varden på Brannfjell, revet i 1929 da vanntanken kom og ble høyeste punkt.
- 2003 Boka: Stamhuset Ekeberg Hovedgård i gode, men mest dårlige tider. Dag Jarnøy.
- 2002 Det ble lagt frem en stor detaljert tilstandsrapport av sivilarkitekt Jens Treider.
- 2002 Foreningen "Eikabergtinget" konstituert, formål bevaring, bruk og info. om Ekebergområdet
- 2001 Arbeidsgruppen for Ekeberg hovedgård stiftet, startet arbeidet for bevaring av hovedbygningen
- 2001 Posthuset på Holtet ble lagt ned, (Post i butikk).
- 2001 Bydel Ekeberg Bekkelaget har 16 500 innbyggere.
- 2000 Ekeberg Hovedgård var bydel Ekeberg – Bekkelagets tusenårssted. Utgitt lokalhistorisk kart.
- 2000 Bokhandel og bank legges ned. Vi får 2 apotek på Holtet.
- 1999 Gatekjøkken, i «Steinhuset» Ekebergveien - Jomfrubråtveien.
- 1998 Funkis/Elvins, (Kåre) Eivind Mathisen overtok nytt navn Elvins.
- 1998 Forretningsbygget Carma ved Sverre Dag Baastad bygges på Holtet.
- 1998 Ekebergrestauranten selges til Norex Group.
- 1998 BLFs første møte med foredrag om boka: Fra gård til villa, og om hele BLFs område.
- 1997 Ekebergrestauranten ble nedlagt.
- 1997 BLF startet boksalg v Jacobs: Fra gård til villa på Bekkelagshøgda
- 1995 Olabua som på slutten var kolonial ble nedlagt.
- 1994 Radiomastene, 3 stk. på Brannfjell erstattet med en mast og lite murhus.
- 1994 KFUM hallen bygges ved siden av Brannfjell skole.
- 1994 Jomfruhagen i Jomfrubråtveien 32 bygges av OBOS (Navn etter plass ved Mosseveien).
- 1993 Radiohuset på Brannfjell ble revet. Det hadde lenge stått tomt.
- 1991 Din Nærbutikk i Kirkeåsveien nedlegges.
- 1990 Restaurant Biffcompagniet åpnet på Karlsrud.
- 1988 Bernhus gård våningshus som nå lå ved butikken Jacobs parkeringsområde ble revet.
- 1987 Venterom på Ekebergbanen på Holtet ble butikk.
- 1987 Ekeberg gård hus var disponert av Oslo og Omland Krigsinvalideforening.
- 1985 Husene i Holtet Haveby ble privatisert.
- 1984 Sport og Farve på Holtet legges ned, elektrisk butikk utvider, senere overtar Posten.
- 1981 Ola Bua på Karlsrud ble kolonial.
- 1980 Schlytter og Bjarnø ble Grans utsalg.
- 1979 Låven på Smedstua brant ned.

- 1978 Nordseter gård, bygging av rekkehus og blokker startet på jordene.
- 1978 Nilsen Frukt og Tobakk på Holtet legges ned) Overtatt av Maurice, Isenkram).
- 1977 Nordseter gård la ned og dyrene sendes til slakt.
- 1976 Ormsund Roklubb på Bekkelaget bygget nytt klubbhus på Malmøya.
- 1975 Marinens Radiostasjon på Ekebergsletta rives.
- 1975 Holtet Manufaktur ble nedlagt. (Funkis overtar og laget diskotek).
- 1975 Bekkelagskollen ble sprengt bort.
- 1975 Rolandsbua i Lyngveien ved Simensbråten flyttes til parkeringsplass ved Ekeberg skole.
- 1974 Funkis (ølbule) utvidet med diskotek (i tidligere manufakturlokale).
- 1974 Ekebergbanens egne trikker sluttet å kjøre, Gullfisk trikker overtar nå 600 volt.
- 1974 Noblesse Frukt og Tobakk, Ekebergveien - Jomfrubråtveien.
- 1973 Ottar Vogt A/S kjøpte kinobygget. Det var planer om tilbygg.
- 1973 Ekeberghallen bygges (utvidet i 1983).
- 1972 Våningshuset på Smedstua brant ned.
- 1972 Norway Cup, BSK startet denne store fotballturneringen.
- 1972 Funkis, Leif Johan Busch overtok Funkis etter Åge Helleland.
- 1972 Bekkelagsbakkene rives. BSK fikk kr 500 000 i erstatning, invest. i Bekkelagshallen
- 1972 Narvesenkiosk på Holtet ble bygd på nytt i glass og metall.
- 1972 Brannfjell Ungdomsskole, på tidligere Erlandstuen.
- 1971 Kiosk Ekebergveien - Raschs vei ble revet mellom 1971 – 73.
- 1971 Bekkelagshjemmet bygges på jorden til Vårli.
- 1970 Ekeberg Hovedgård våningshus ble lånt av Stor-Oslo Heimevernsdistrikt.
- 1969 Veltomta nord for kinobygg, Bekkelagshøgda Vel solgte til Oslo Kom.
- 1969 Holtet Høyere skole ble videregående skole.
- 1967 Ruth Frisørsalong ble nedlagt og lokalet sammenføyd med Funkis.
- 1967 Ekebergbanen nedla trikkespor over Ekebergsletta til Simensbråten
- 1966 T-banen åpnes til Bergkrystallen på Lambertseter.
- 1966 Skullerudbussen som hadde kjørt Steingrimsvei kjørte nå Ekebergveien og Raschs vei.
- 1966 Søylehuset Petersborg som var et gammelt hus ble satt opp ved Ballsletta.
- 1966 Bekkelagshøgda Samvirkelaget i Sandstuveien ble nedlagt.
- 1966 Vandingssten på Bekkelaget ved Mosseveien ble revet, fra da friområde.
- 1965 Bekkelagshuset (Samfunnshus) ved Sportsplassen innvies.

- 1965 Symra Kino på Lambertseter åpnes.
- 1965 Nordstrands Kino ble nedlagt.
- 1965 EKT ridehus ved Ballsletta innvies.
- 1964 Jacobs introduserte Ramasjang, grilling.
- 1964 Jenter kom med i Bekkelaget Skoles Musikkorps, nytt navn når jenter kom med (se 1931)
- 1963 Arklåven ved Thorson brant ned. Søylehuset Petersborg settes senere opp samme sted.
- 1963 Bekkelaget Politistasjon i Kongsveien legges ned.
- 1962 Bekkelagshjemmet (det første) tas i bruk. Bygget på Vårlijordet.
- 1962 Thorson omorganiserte stall og bygninger, arklåve fra Vollsløkka ble satt opp.
- 1961 Skoletannlegen på Bekkelaget i B blokka, men i tillegg en vogn i skolegården ved A blokka.
- 1960 Låven på Ekeberg Hovedgård rives.
- 1960 Ekeberg Camping åpnes.
- 1959 Sport og Farve, brann i butikken, et leketog antente vatt i utstillingen.
- 1959 Landbruksutstillingen på Ekebergsletta og i skogen ved ridebanen.
- 1959 Glassmagasin, Manufaktur, Frukt – tobakk, i Marienlundveien.
- 1959 Funkis Kro ble drivet av baker Åge Helleland som hadde skjenkeretten.
- 1959 Samvirkelaget åpnet kiosk på Karlsrud (blå rund kalt Nybua).
- 1959 Bekkelaget skole 100 år, stor feiring for alle elever. Het opprinnelig Bernhus skole.
- 1958 Narvesenkiosk bygges på Holtet nær Korsvold.
- 1958 Observasjonstårn av tre på toppen av Brannfjell, NGO, revet 1959.
- 1957 Ekeberg skole har 19 klasser, Bekkelaget skole hadde da 40 klasser.
- 1957 Skolebespisningen på Bekkelaget drives strengt med lærer Rugtvedt i spissen.
- 1957 Lambertseterbanen åpnes.
- 1956 Oslo Bystyre vedtar at Brannfjell ikke skal bebygges.
- 1956 Ekebergbanens busser kjørte nå 5 min. ruter fra byen til Lambertseter sammen med Sporveien
- 1956 Granheim (Nedre Bråten) i Raschs vei ved Utsynsveien overtas av Kolbjørn Jacobsen.
- 1955 Kiosk Ekebergveien - Raschs vei etter Thomas sin død drev Ingrid Pettersen.
- 1955 Ble det besluttet å rive Jomfruhagen ved Mosseveien da veien ble justert i dette området.
- 1954 Veslemøykoret, Aashild Stenseth, (50 år før et kor ved Johan Stenseth).
- 1954 Ekeberg skole åpnet og avlastet Bekkelaget med 7 klasser.
- 1954 Bekkelaget skole med 1165 elever fordelt på 46 klasser, mange tilhørte Ekeberg/Simensbråten
- 1954 Veltomta nord for kinobygg, forslag om i stedet å bygge en bensinstasjon.

- 1953 Den Tyske Æreskirkegård nedlegges gravene (ca. 2800) flyttes til Alnabru.
- 1953 Ekebergbanens Busser overtas av Sporveien. De hadde rute byen, Abildsø og Sversvann.
- 1951 Asbjørn Eugen Pretorius, drev Fjellsol Kiosk 16.6.1949 til 19511954.
- 1951 Ekeberg skole tas i bruk.
- 1950 Knut Klokk overtar som overlærer etter Emil Redse på Bekkelaget skole.
- 1950 Karlsrud butikk (ved Halling) kalt Hellerud, på siden av bygg inngang til manufaktur Øst.
- 1950 Nordstrands Kino i full drift, reprise kino med 375 sitteplasser og 6 nisjer på siden 42 plasser.
- 1949 Liten bensinstasjon i Steingrimsvei 39 eid av Samvirkelaget. Tank på 12 000 liter.
- 1947 Wannem, Elektro installatør og butikk Ekebergveien - Jomfrubråtveien.
- 1947 Nordstrand Samvirke lag på Karlsrud med finbakeri (wienerbrød og kaker).
- 1947 Elisenberg, Kongsveien 78, Holter Nilsen overtok.
- 1947 Ekebergsletta ble tilrettelagt som idrettsbaner, Rolf Hofmo talsmann.
- 1947 Bensinstasjon på Kastellet.
- 1946 Bank/apotek/bokhandel bygget på Holtet ble utvidet i bredden fra 7 til 11 vinduer på fasaden.
- 1941 Hjortehøyden (Bjerkelund) bebygget med et tårn av tyske militære.
- 1941 Bankran Aker Sparebank på Holtet 21.3.1941, hjemmefronten trengte penger.
- 1940 Tilfluktsrom inn mot fjellveggen ved kinobygg, påbygget i 1942 og 1944.
- 1940 Oslo luftvernkommando kanoner 9. April: Bjerke, Ekeberg, Gressholmen, Holmen og Huk
- 1940 Oslo luftvernkommando 9. April: Kun en lyskastertropp hadde mobilisering på Brannfjell.
- 1940 Lyskastertropper 9.april Oslo: Brannfjell, Fornebu, Grefsen, Smestad og Ulven.
- 1940 Den Tyske Æreskirkegård ved Svenskesletta opprettes.
- 1940 Brannfjell inngjerdet radiostasjon ved Svarta, bygget av tyske militære.
- 1939 Holtet Høyere skole åpnet, het først Bekkelaget Høyere skole til 1948.
- 1939 Nedre Bekkelaget skole for 1. til og med 3. klasse, så fortsatte de på Bekkelaget skole Holtet.
- 1939 Ruth Frisørsalong i kinobygget ved siden av Funkis.
- 1939 Lille Ekeberg gjenværende våningshus brant, man greide å berge første etasje i dag barnehave.
- 1938 Bekkelaget skoles B blokk sto ferdig om høsten.
- 1938 Nordstrand Samvirke lag ny bygning på Karlsrud, kolonial, bakeri, fisk/kjøtt avdeling, pølsem.
- 1938 Telefonlinje til toppen av Brannfjell, Forsvaret ved Luftvernregimentet, Televerket la den.
- 1937 Valhallveiens del «Utsiktsvingen» ble anlagt.
- 1937 Samvirke lag Nordstrand nybygg Karlsrud, pølsem., isenkram, kjøtt, kolonial og delikatess.
- 1937 Kongsveien 100 på 0,9 mål selges fra Degnæs til Bekkelagshøgda Vel.

- 1937 Bank og Postbygg ombygges, Oslo Sparebank ut og Sport og Farge inn.
- 1937 Brannstasjonen bygges der den er i dag inntil Ekebergveien i nr. 174.
- 1936 Lille Ekeberg den eldste bygningen (drengestua) brant ned.
- 1936 Funkis Konditori i kinobygget, skjenkebevilling ved A. Thorstensen.
- 1935 Nordstrands Kino med Funkis, Elektro butikk og Holtet Manufaktur åpnes
- 1935 Jomfrulund i Jomfrubråtveien ved Svenskesletta ble revet.
- 1935 Holtet Manufaktur, Sverre Grønland og Dagbjørg Grønland.
- 1935 Elektro, Winje og Meyer startet den elektriske butikken i kinobygg.
- 1934 Widerøe ønsket å anlegge liten flyplass for opplæring på Sletta, men får avslag.
- 1934 Flyplass planer på Ekebergsletta avvikles, Fornebo velges.
- 1933 Oslo Kommune kjøpte siste del av Ekeberg gård (gårdsbygg og 200 mål).
- 1933 Brannfjell Park Restaurant på Ryenenga brant ned.
- 1933 Brannvesen og Veivesen flyttet inn i felles garasjeanlegg ved Kastellet (der skole er i dag)
- 1932 Ola Bua, den første komplette kiosken.
- 1932 Johanne Pedersen (Günter) oppførte en liten kiosk 8,5 m2 Ekebergv. - Jomfrubråtvei.
- 1932 Hele Ekebergsletta reserveres som flyplass for landbaserte fly.
- 1931 Trikkespor til Simensbråten.
- 1931 Fix Kongsveien 82, skomaker, skobutikk, barberer og parfymeri (Kiosk).
- 1931 Ekebergbanen åpnet linjen til Simensbråten.
- 1931 Bekkelaget skoles guttemusikkorps, lærer Velle dirigent
- 1930 Isenkram på Holtet overtas av William Maurice.
- 1930 Svarta dammen ble opprensket og gjort om til badeplass og turområde.
- 1929 Vanntanken på Brannfjell anlagt av Aker Vannverk.
- 1929 Thalén/Utsikten Café bygges, tegnet av byarkitekt Aars (samme som på Ballsletta i 1926).
- 1929 Steinbrudd og pukkverk på Strykejernstomta der kino kom (1929 – 1931).
- 1929 Sandstuveien 10 butikk for melk og bakervarer.
- 1929 Låven på Bernhus rives da Raschs vei ned til Holtet skal anlegges fra Ekebergv.
- 1929 Ekeberg hageby hadde 188 hus med 1269 innbyggere.
- 1929 Bekkelagshøgda Samvirkelag åpnet i Sandstuveien.
- 1923 Abelsø Arbeiderforening nybygg ved Ryenenga, Leide senere ut til Brannfjell Park Restaurant
- 1928 Nordstrandskinoen, byggetegninger ble innsendt. Den hadde plass til 245.
- 1928 Frisørsalong i Parelusveien 2, etter posthus og Holtet Elektriske.

- 1928 Butikk (Framnæs) Bekkelagsv- Solveien. Strand drev denne forretningen til etter 1960.
- 1927 Telefonsentral på Kastellet bygget og satt i drift, dekket hele området.
- 1927 Nordstrandruten (72 Skullerud bussen) startet som konkurrent til Ekebergbanens busser
- 1927 Holtet Apotek ble åpnet i det nye bankbygget til Aker Sparebank, her var også bokhandel
- 1927 Hellerud Samvirkelag startet i leide lokaler i Raschs vei 36.
- 1927 Ekebergrestauranten den nye murbygning påbegynnes, ble ferdig 1929.
- 1927 Banken bygde nytt bygg med 7 vinduer bank, bokhandel og apotek. Midlertidig bygg for 1 år
- 1926 Kiosk på oversiden av Ballsletta åpnes (et likt bygg ble satt opp som Kafé Utsikten i 1929).
- 1926 Nordpolekspedisjonen mellomander med luftskip på Ekebergsletta (i dag minnesmerke).
- 1926 Luftskipsmast satt opp en på østre del av sletta for Amundsens Nordpolekspedisjon
- 1926 Luftskipshavn plan om det på vestre del av Sletta avvikles.
- 1926 Kiosk Ekebergveien – Raschs vei, ny eier Thomas Pettersen.
- 1926 Karl Jacobsen overtok O. J. Wadums bakeri (i kjelleren på Bernhus drengestue).
- 1926 Johan M. Hellandsaas drev butikken på Framnæs fra 1926 til 1928.
- 1926 Elisenberg i Kongsveien, Thonvald kjøpte fra Erik og Olav Espeland.
- 1925 Solkolonien på Brannfjell flyttes til Dal ved Eidsvold som feriekoloni.
- 1925 Bekkelaget skoles A blokk påbygget siste byggetrinn 4 klasserom i nord, totalt 15 klasserom
- 1925 Solbakkens Landhandleri ved eieren av huset Olaf Robert Halling.
- 1925 E. Pedersen og Kleven startet Isenkram ved Raschs vei/Kongsveien (senere William Maurice)
- 1925 Kiosk Ekebergveien – Raschs vei, Astrid Løvstad f. Mørk, Bernhus eiendom.
- 1925 Jomfrulund/Nordgården i Jomfrubråtveien 32 kafédrift stanset.
- 1925 Granstuen Landhandel Carl Olaf Braathen, fra 1958 sønnen Samuel (Øvre Bråten).
- 1925 Brannfjell, Minnegavehyttene 9 stk. sto ferdig på Brannfjell. Større enn de første 10.
- 1925 Bækkelaget Bokhandel åpnet på Holtet i et lite hus ved skolen.
- 1924 Melkebutikk i Sandstuveien 10 fru Andersen drev den.
- 1924 Melkeberg butikk i Vardeveien 63, Ole Kolbjørn Melkeberg bygde hus.
- 1924 Holtet Hageby start bygging ved Fagforeningens Kooperativ Bolig og Byggeselskap.
- 1924 Elisenberg butikken i Kongsveien selges fra Helge Waaler til Espeland.
- 1924 Ekeberg Hageby start bygging fra Stamhusveien og nedover.
- 1924 Bussrute med Ekeberg Banen rute 71 Jernbanetorget – Enebakkveien (Skullerud, Sværsvann)
- 1923 Åslien Kolonial og Fetevarer, i Kirkåsveien, bygget av Waths og Brodin.
- 1923 Turvei ned skråningen fra Sportsplassen til Vandingssten, bygget som nødsarbeid.

- 1923 Sletta ble reservert til luftskipshavn, Holtet Haveby og Ekeberg Haveby kan bygges.
- 1923 Postpakkemestrenes Byggeselskap bygget ved Sandstuveien – Samvirkeveien.
- 1923 Politistasjonen Kongsveien 51, Smedstua, den første brannbilen var en Fiat.
- 1923 Parkvesenet ved bygartner Røhne stanset all sprengning av stein på Brannfjell.
- 1923 Kirkåsveien hadde opprinnelig navnet Rydningsveien.
- 1923 Formannskapet besluttet luftskipshavn på Ekebergsletta.
- 1923 Elisenberg i Kongsveien M. Michelsen selger butikken til Helge Waaler.
- 1923 Ekebergbanens kontor, Post og Christiania Sparebank i samme bygg på Holtet.
- 1923 Christiania (Oslo) Sparebank i nybygg m Posten (på andre siden av veien for Aker Sparebank)
- 1923 Brannfjell ble innlemmet som parkområde av bygartner, definert som Folkepark.
- 1923 Blomsterbutikk, Oscar Wilhelm Johnsen startet gartneri, Marienlundveien.
- 1922 Veivesenet holdt til i en tidligere mølle ved Ljabru.
- 1922 Steinbrudd og pukkverk på Brannfjell, startet av Bolig direktøren for å utbedre veier.
- 1922 Mina Degnæs solgte butikken til Kristian Jens Wadum (der Jacobs er i dag).
- 1922 E. Pedersen startet Isenkram på sydenden Villa Folkvang v Skolev. (Schlytter og Bjarnø hus)
- 1922 Brannfjell administrasjon ble overført fra Leiegårdene til Parkutvalget.
- 1921 Bekkelaget skoles A blokk får påbygget håndarbeidsrom på loftet.
- 1921 Granheim Landhandel i Raschs vei ved Utsynsveien overtas av Johan Johannesen Braaten.
- 1921 Einar Sundvold bygget huset Folkvang og drev kolonial. Senere Schlytter og Bjarnø.
- 1921 Bekkelagshøgda Vel stiftes, var tidligere en del av Selskapet Bekkelagshøidens Vel.
- 1921 Akers Sparebank inn i Villa Skotne.
- 1920 Ny stor arkitektkonkurranse om utbygging av sletta (blokker, rekkehus og eneboliger).
- 1920 Nordjordet under Ekeberg Hovedgård solgt.
- 1919 Ekebergbanen ønsket å bygge elektrisk dobbeltsporet kabelbane opptil Ekebergsletta.
- 1919 Brannfjell, Julegavehyttene (10 stk.) på Brannfjell. Norske Kvinners Sanitetsforening.
- 1918 M. Michelsen leiet ut sin butikk Elisenberg i Kongsveien til Ole Fjeldberg i 5 år.
- 1918 Granheim Landhandel i Raschs ved A. Mørstad overtas av Ustvedt.
- 1918 Bekkelaget skoles A blokk får påbygget 3 + 2 klasserom.
- 1918 Butikken Framnæs. Solv./Bekkelv. Thonvald overtok etter Nils Jahnsen fra 1918 til 1926.
- 1917 Solkolonien (VG) for svake og sykelige jenter i byen åpnet på Brannfjell.
- 1917 Oslo Kommune hadde forpaktere til å drive Lille Ekeberg.
- 1917 Lille Ekeberg solgt til Oslo Kommune for kr 200 000.

- 1917 Kanonfundamenter på Brannfjell støpes (ved behov kan kanoner monteres).
- 1917 Første posthus i Pareliusveien 2, med inngang Holtveien.
- 1917 Ekebergsletta reguleringsplan laget av Arkitekt Oscar Hoff for Kr. Kommune.
- 1917 Ekebergbanen åpnet sommeren dette året.
- 1916 Kafe Fjellsol åpnet på Bekkelaget ved Mosseveien nord for Vandingssten og Jomfruhagen
- 1916 Paviljong fra Jubileumsutstillingen 1914 settes opp i Ekebergskråningen.
- 1915 Jomfrubråtens Café og Spisehalle i Jomfrubråtveien 41 avviklet.
- 1915 Granheim Landhandel i Raschs vei ved Utsynsveien.
- 1914 Tidemanns paviljong fra jubileumsutstillingen på Frogner ble gitt Kristiania Kommune.
- 1912 Lille Ekeberg (tinglyst) Nils Falk Ytter kjøpte for kr 60 800.
- 1912 Bernhus, Mina Degnæs startet butikk i drengestua (dette ble senere Jacobs).
- 1911 Bekkelaget skole fikk innlagt elektrisitet (strøm) som den første skole i Aker.
- 1911 Musikkpaviljong og utsiktsplass (der Ekebergrestauranten kommer).
- 1911 Ekeberg Hovedgård unntatt gårdsbygninger og 200 mål solgt til Kommunen.
- 1911 Arctander byen ferdig.
- 1910 Skotne (senere bank-apotek-bokhandler hus) Skomaker Johannes Jensen bygget.
- 1910 Bernhus «strykejern tomten» en parsell av mellom Ekebergveien – Kongsv.
- 1909 Hygga settet opp i Hyggeveien 10 (kom fra Raschs vei 26).
- 1909 BSK Bekkelaget Sportsklubb stiftes.
- 1908 Elisenberg, i Kongsveien M. Michelsen var da eier og drev butikk.
- 1906 Elisenberg, Kongsveien 78, Martinius Michelsen drev butikken.
- 1906 Bernhus skole skiftet navn til Bekkelaget folkeskole, forslag fra Skolestyret.
- 1905 Nordre Hellerud, Ole Larsen forpaktet og drev gårdsbruk.
- 1905 Hygga, en «sportsstue» bygget i Raschs vei 26, senere flyttet og ble Hygga.
- 1905 Anne Brannfjell døde. Hun bodde da i Gravergaten/Konows gate 23.
- 1904 Bernhus skole ny bygning 6 klasserom i 2 etg. (A blokka, senere påbygget mye, gule bygg)
- 1904 Sandstuen husmannsplass ble privat eiendom.
- 1903 Ekeberg gård solgte de første eiendommer ved Brannfjellveien.
- 1903 Degnæs kom til Bernhus. Senere overtar Jacobsen og drev butikk.
- 1902 Sandtak nær Sandstuen. Det tilhørte Ekeberg Hovedgård, Kommunen kjøpte sand.
- 1900 Raschs vei (Hellerudveien) i grove trekk fra Ekebergveien til Karlsrud.
- 1900 Vandingssten på Bekkelaget ved Mosseveien, hadde vært Restaurant ble påbygget til bolighus.

1900 Framnes en villa i Bekkelagsveien /Solveien Nils Jahnsen startet en kolonial.

BLF har også en årstallsversikt fra 1900 og eldre, den er på nettsiden eikaberg.org

KINOBYGGET OG STRYKEJERNSTOMTA

Dette foto er fra 1932 og muren langs Raschs vei var ferdig. Fra 1929 til 1931 skal Aker Kommune ha drevet et steinbrudd og et pukkverk på Denne Trekanttomba som ble kalt Strykejernstomta, her ble det senere bygget kino.

På Bernhus ble det en tomt som var begrenset av Ekebergveien og Kongsveien. Senere ytterligere begrenset med Raschs vei i nord. Den egnert seg til et forretningsbygg. Man hadde i lang tid kommet med flere forslag som alle ble forkastet da bygget ble for stort i forhold til tomten.

Låven på Bernhus som inneholdt ca. 100 griser ble revet fordi Raschs vei skulle legges her. Det vi vet er at de begynte å tippe løsmasser i 1929 der Raschs vei senere kom, og at byggingen av selve veien startet vinteren 1930. Da ble Raschs vei ført ned fra Ekebergveien til Kongsveien ved Holtet.

Her sees kiosken til Thomas Pettersen som lå ved krysset Ekebergveien – Raschs vei. Den ble kalt Thomassen Bua og Pettersen bua. Etter Thomas sin død drev kona kiosken i mange år.

Den første kinoplanen.

Byggetegninger ble innsendt i 21.4.1928 på en kino kalt Nordstrandskinoen. Den hadde plass til 245 personer.

I kjelleretasjen var det planlagt badebasseng, badstue, garderober og fyrhus, samt butikker og konditori med bar.

Kinosalen hadde et galleri og det var 2 trapperom med utgang via 2 broer til Ekebergveien. Den søndre broen var inn og utgang til kino og til kinomaskinistrom. Under broene var 2 utganger til et tun mot krysset.

Kinolerretet var mot nord (ikke som senere kino mot syd). På utsiden av bygget var det mot Kongsveien en terrasse i hele husets lengde.

Tegning av første kinobygg i 1928 dette bygg ble ikke godkjent. For mye utbygget på en liten tomt. Skjenking i en bar ble også avslått. Tegning av Dag Jørgensen.

Det ble sendt en ny byggesøknad fra arkitekt Slotto på kino ved A/S Nordstrands Kino 12.8.1933 (slik som senere Nordstrands Kino ble bygget).

Nytt kinobygg ble godkjent 21.11.1933.

H. Nobel Roede startet aksjeselskapet Nordstrands Kino 22.12. 1934

«Strykejern tomten» ble solgt av fargehandler Nils Andersens dødsbo, Dr. E. Aaser og grosserer J. E. Tobiassen til A/S Nordstrands Kino 15.1.1935.

1935 A/S Nordstrands Kino ba om tillatelse til 450 sitteplasser. 373 stoler og 6 nisjer med 42 plasser (3 på hver side med 7 plasser), samt 35 ståplasser. Det ble godkjent.

I første etasje ble det forretninger. Aker Herredstyre ga Funkis Konditori dispensasjon 9.5.1936 til å drive konditori i kinobygget og Agnes Betzy Thorstensen fikk skjenkebevilling.

Konditoriet hadde et stort rom med en salgsdisk og et mindre rom. Det var 12 serveringsbord med 42 stoler. Det ble servert konditorvarer, sjokolade, kaffe te, brus selters o.l. Konditoriet hadde øl bevilling, og ved servering kunne man selge sigaretter og sigarer.

Winje og Meyer startet den elektriske butikken.

Mellom Funkis Konditori og den elektriske forretningen lå Grønland Manufaktur. Den ble drevet av Sverre og Dagbjørg Grønland.

Det ble etablert en frisørsalong i 1939 i kinobygget i den søndre delen ved siden av Funkis. Frisørsalongen ble nedlagt og dette lokalet ble sammenføyd med Funkis Konditori i 1967. Det var grunnen til høydeforskjell på gulvene.

*Foto av Ekebergbanens trikkehall, Ekebergbanetrikk og kinobygget.
Ovenfor kino til venstre sees våningshus på Bernhus gård og Jacobs butikk.*

Navnet var Nordstrands Kino, men ble med årene forandret til Nordstrand Kino.

*Kinobygg ble bygget i 1935 med kino, elektrisk forretning, manufaktur og konditori.
Fra 1939 også frisør.*

Kinoplakater fra 1950-tall.

Kinokontrollører var blant annet Postpakkemester Ole Nicolai Næss og kona Agnes Charlotte Næss. Hun var en myndig dame som satte seg i respekt. De bodde i Marienlundveien 6 på baksiden av butikken til Ring. Her fotografert med et barnebarn i 1959. Foto: Beate Winther

Nordstrands Kino ble solgt til Oslo Kinomategrafer i 1949. Det var ikke selve bygget, men kinodelen (inventar og drift).

Antall viste filmer var meget høyt:

1962 – 154 filmer

1963 – 165 filmer

1964 – 174 filmer

Besøksstatistikk:

År	Voksne	Barn	Totalt
1960	86 225	44 901	131 126
1961	76 266	38 691	114 965
1962	69 857	32 078	101 932
1963	55 415	27 169	82 584
1964	44 124	23 954	68 078

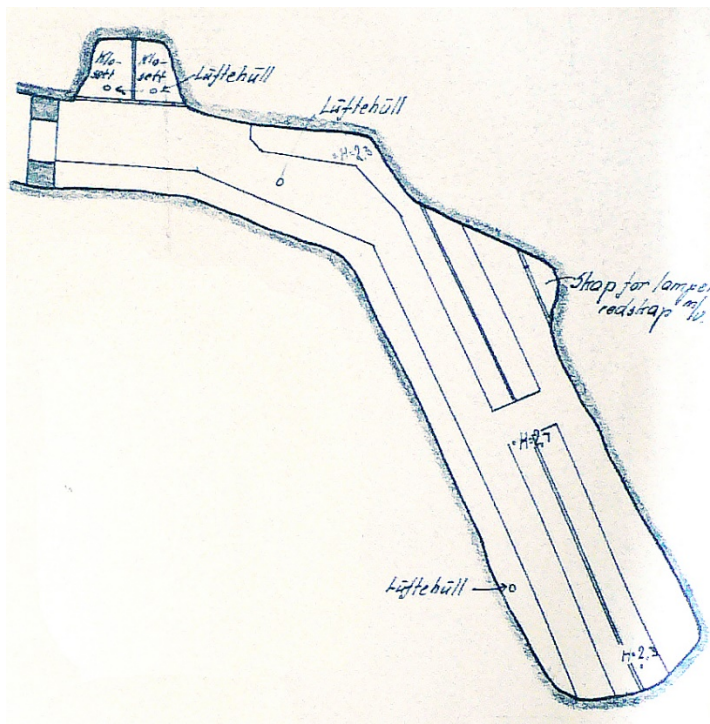
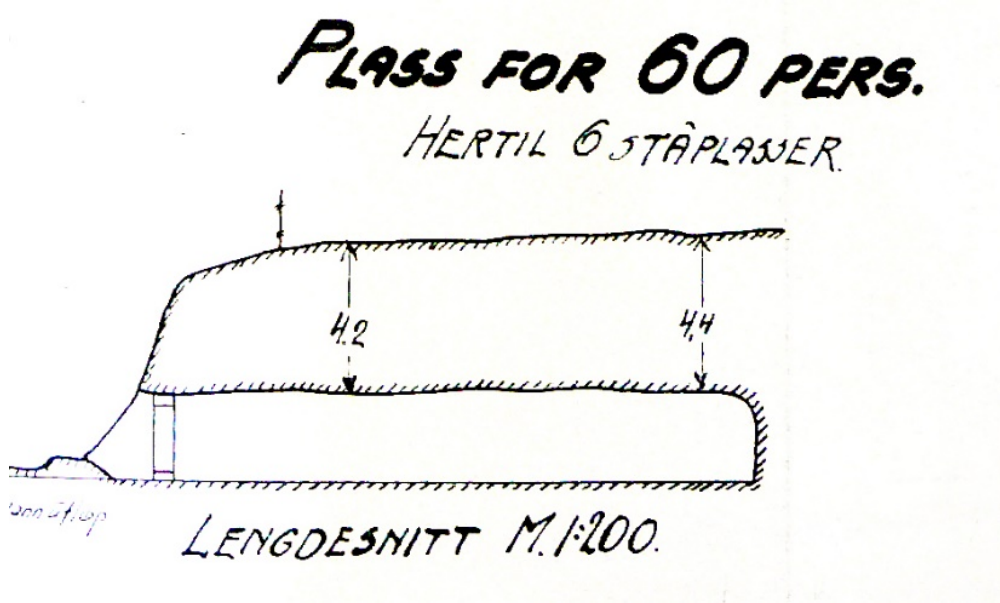
Nordstrands Kino hadde gått med underskudd fra 1948. Det hadde vært reprise kino etter at Oslo Kommune overtok i 1949. Reprise kinoer viste filmer som hadde gått i mange måneder på kinoer i byen. Mange folk dro derfor til byen og så filmene der. Underskuddet økte fra kr. 61 000 i 1962 til kr. 94 000 i 1964. Nordstrand Kino ble nedlagt 1965. Symra kino på Lambertseter åpnet i 1965 og ble bydelens/områdets Kommunale kino. Andre steder i Oslo syd hvor det ble vist film var: Folkets Hus på Abelsø kalt «Kassa» og Godlia kino.

Tilfluktsrommet ved kinobygg.

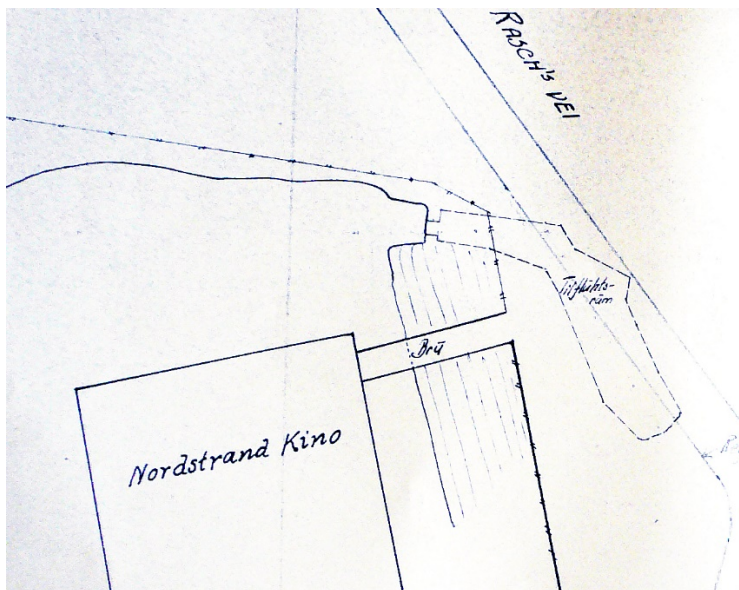
Det er usikkert om tilfluktsrommet ble bygget før 1940. Antakelig ble det bygget i 1935 da kinobygg ble reist. Noen bygg fikk påbud om å lage tilfluktsrom på slutten av 1930 årene.

Det var «Sivilforsvaret» som disponerte dette. Det var altså ikke tyske militære.

Tilfluktsrommet ble påbygget i 1942 og 1944. Det var veldig lite. Etter krigen sto døren på gløtt, men ble senere stengt og murt igjen.

Ved inngangen var et par toaletter. Innover var det benker langs veggene og utover i rommet.

Tilfluktsrommet strakte seg inn under Raschs vei rett nedenfor krysset.

Grunnarbeider til Best Helse bygget i 2010

Når bygget med Best Helse ble bygget kom det gamle tilfluktsrommet frem. Det ble delvis sprengt bort og fylt igjen.

Smukkeste Spadservei
udenfor Byen er til
Kilden,
Café & Restaurant,
Kongsveien.
Veien er i Regelen Spadsertør.

Annonse fra 1890 årene. Dette tårnhuset står fortsatt i Jomfrubråtveien 31.

Branfjeld Parkrestaurant

Ryenengen. Holtet stasjon. Ekebergbanen.
Følg pilens retning

Første klasses kjøkken, øl og vin.

Telef. 89 28. Konsert hver aften. Conrad Hansen

Annonse fra 1927, Conrad Hansen leide lokaler og han fikk skjenkerett i 1933. Men den 11. august 1934 brant stedet helt ned. Det ble aldri bygget opp igjen. Beliggenheten var i dagens skinnegang rett nord for Brattlikollen T-Banelholdeplass. Eier av hus var Abelsø Arbeiderforening og de bygget nytt på Abelsø for forsikringspengene.

Foto fra Bekkelagskollen og nordover. Til venstre Kneppeskjær med stor bygning.

Nordstrand Bad til venstre. Oppe i åsen var 2 tårn, det huset har BLF laget et foredrag om som skal holdes senere.